

V Bruseli 10. 10. 2012
COM(2012) 582 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Silnejší európsky priemysel v prospech rastu a oživenia hospodárstva

Aktualizácia oznámenia o priemyselnej politike

{SWD(2012) 297 final}

{SWD(2012) 298 final}

{SWD(2012) 299 final}

OBSAH

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Silnejší európsky priemysel v prospech rastu a oživenia hospodárstva. **Error! Bookmark not defined.**

I.	Partnerstvo v prospech silnejšieho európskeho priemyslu.....	3
II.	Politický a hospodársky kontext: ústredná úloha odvetvia priemyslu.....	4
III.	Piliere posilnenej priemyselnej politiky: investície do inovácií, lepšie trhové podmienky, prístup ku kapitálu a ľudský kapitál a zručnosti	6
A.	Uľahčenie investícií do nových technológií a inovácií.....	7
1.	Prioritné akčné línie	8
i)	Trhy pokročilých výrobných technológií v prospech ekologicky čistej výroby	8
ii)	Trhy kľúčových podporných technológií	9
iii)	Trhy s biovýrobkami	10
iv)	Udržiateľná priemyselná politika, udržiateľné stavebníctvo a suroviny	11
v)	Ekologicky čisté vozidlá a plavidlá	12
vi)	Inteligentné siete	14
2.	Sprievodné opatrenia.....	15
B.	Prístup na trhy	16
1.	Zlepšenie vnútorného trhu s tovarom.....	16
2.	Podpora podnikania s cieľom zlepšiť dynamiku vnútorného trhu	19
3.	Vnútorný trh pre technológie, jednotný patent a ochrana práv duševného vlastníctva.....	20
4.	Medzinárodné trhy	22
C.	Prístup k financiám a kapitálovým trhom	22
1.	Podpora verejného sektora v záujme uľahčenia prístupu priemyslu ku kapitálu.....	22
2.	Prístup na kapitálové trhy.....	22
D.	Kľúčová úloha ľudského kapitálu	28
IV.	Záver: riadenie a ciele	28

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Silnejší európsky priemysel v prospech rastu a oživenia hospodárstva

Aktualizácia oznámenia o priemyselnej politike

I. PARTNERSTVO V PROSPECH SILNEJŠIEHO EURÓPSKEHO PRIEMYSLU

V čase pretrvávajúcich finančných problémov potrebuje Európa viac než kedykoľvek predtým, aby sa reálnou ekonomikou podporovalo oživenie hospodárskeho rastu a zamestnanosti. Náš priemysel má dobrú pozíciu na plnenie tejto úlohy: Európa zaujíma vo svete vedúce postavenie v mnohých strategických sektoroch, ku ktorým napríklad patrí automobilový priemysel, aeronautika, inžinierstvo, kozmický priestor, chemický priemysel a farmaceutický priemysel. Na odvetvie priemyslu naďalej pripadajú 4/5 vývozu z Európy a 80 % investícií súkromného sektora v oblasti výskumu a vývoja pochádza z odvetvia výroby¹.

Európsky priemysel je však vzhľadom na pokračujúcu hospodársku krízu pod tlakom: vyrába sa o 10 % menej ako pred krízou a v oblasti priemyslu došlo k strate vyše 3 miliónov pracovných miest. Dôvera spotrebiteľov i podnikov je na nízkej úrovni. Problémy v bankovom sektore sťažujú prístup k financiam. Investície sú brzdené a fabrikám hrozí zatváranie.

Deje sa to v čase, keď vďaka rýchlosti inovácií a technologického rozvoja stojí svet pred bránami priemyselného prevratu. Viacero nových technologických oblastí konverguje k vytvoreniu základne novej priemyselnej revolúcie na základe tzv. zelenej energie, ekologicky čistej dopravy, nových výrobných metód, nových materiálov a inteligentných komunikačných systémov. Zmení sa nimi celosvetový obraz odvetvia priemyslu a naši konkurenti v USA a v Ázii do týchto oblastí pomerne veľa investujú. Európa potrebuje nové priemyselné investície v čase, keď ich brzdia finančné problémy, chýbajúca dôvera, trhová neistota a nedostatok zručností.

Európa musí zvrátiť zmenšujúcu sa úlohu odvetvia priemyslu v Európe v 21. storočí. Je to jediná cesta k realizácii udržateľného rastu, vytváraniu kvalitných pracovných miest a riešeniu spoločenských výziev, ktorým čelíme. Dosiahnutie týchto cieľov si vyžaduje komplexnú víziu so zameraním na investície a inovácie, ale aj aktiváciu všetkých pák, ktoré sú na úrovni EÚ k dispozícii, ku ktorým patrí najmä jednotný trh, obchodná politika, politika týkajúca sa malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“), politika hospodárskej súťaže, environmentálna politika a politika v oblasti výskumu, v prospech konkurencieschopnosti európskych spoločností.

V tomto oznámení sa navrhuje **partnerstvo medzi EÚ, jej členskými štátmi a odvetím priemyslu**, aby sa výrazne zvýšili investície do nových technológií a aby sa Európe poskytla

¹ Priemyselné činnosti majú takisto dôležité presahujúce účinky na výrobu a zamestnanosť v iných sektoroch. Odhaduje sa, že každých 100 pracovných miest vytvorených v odvetví priemyslu vedie v ostatných oblastiach ekonomiky v závislosti od priemyselného sektora k vytvoreniu 60 až 200 nových pracovných miest. Pozri pripojený pracovný dokument útvarov Komisie.

konkurenčná výhoda so zreteľom na novú priemyselnú revolúciu. Po rozsiahlej verejnej konzultácii navrhuje Komisia spoločne zamerať investície a inovácie na týchto **šesť prioritných akčných línií**: pokročilé výrobné technológie, kľúčové podporné technológie, biovýrobky, udržateľná priemyselná politika a politika pre oblasť stavebníctva a suroviny, ekologicky čisté vozidlá a inteligentné siete.

Komisia načrtáva svoj budúci prístup v každej z týchto oblastí zriadením špecializovaných osobitných skupín vo forme partnerstva. Vysvetľuje, ako EÚ uplatní páky politiky na podporu reindustrializácie Európy cez aktivovanie všetkých nástrojov, ktoré má k dispozícii, integrovaným spôsobom. Od odvetvia priemyslu sa očakáva, že bude svoju úlohu plniť zavádzaním potrebných investícií a výrobkov, kým členské štáty a regionálne orgány by tieto priority mali prispôbiť svojim vnútroštátnym potrebám². Spoločným konaním odvetvia priemyslu a verejných orgánov by sa malo takisto prispieť k znižovaniu rozdielov v konkurencieschopnosti medzi členskými štátmi a regiónmi v EÚ.

Po druhé, cieľom opatrení navrhovaných v tomto dokumente je dodať novú dynamiku oblastiam s potenciálom rastu, t. j. oblastiam **jednotného trhu a medzinárodných trhov**. Nebude možné podnietiť nové investície, ak existujú pochybnosti o predajnosti alebo obavy z nezákonného prisvojenia technologického know-how. Pri uvoľňovaní potenciálu vnútorných a vonkajších trhov sa už dosiahol významný pokrok vďaka lepšiemu prístupu spoločností na trhy. Komisia sa preto sústreďuje na vybrané témy, v ktorých naďalej existuje značný priestor na zlepšenie, t. j. na znižovanie nákladov, zvyšovanie dôvery, podporu podnikania a ochranu duševného vlastníctva.

Po tretie, Komisia sa zaoberá dvomi oblasťami oslabenými hospodárskou krízou a rýchlo sa meniacim obrazom odvetvia priemyslu. Nie je možné investovať do inovácií bez financovania. Hospodárska kríza a ťažkosti v bankovom sektore mali negatívny vplyv na **poskytovanie pôžičiek smerujúcich do reálnej ekonomiky** a v tomto oznámení sa navrhuje rad opatrení na nápravu tejto situácie. Nové technológie pritom nie je možné vyvíjať a uvádzať na trh, ak pracovná sila v Európe nedisponuje **potrebnými zručnosťami**. Komisia preto posilní svoju stratégiu prostredníctvom radu opatrení s cieľom lepšie vybaviť Európanov do budúcnosti a uľahčiť priemyselnú reštrukturalizáciu.

Komisia sa upravenou priemyselnou stratégiou načrtnutou v tomto oznámení usiluje zvrátiť zmenšujúcu sa úlohu odvetvia priemyslu v Európe, pričom cieľom je zväčšiť **podiel odvetvia priemyslu na HDP do roka 2020 z terajších 16 %³ až na 20 %**. Malo by sa to podporiť podstatným zlepšením úrovne investícií (tvorba hrubého kapitálu a investície do zariadení), expanziou obchodu s tovarom na vnútornom trhu (na dosiahnutie 25 % podielu HDP v roku 2020) a významným zvýšením počtu malých a stredných podnikov vyvážajúcich do tretích krajín.

II. POLITICKÝ A HOSPODÁRSKY KONTEXT: ÚSTREDNÁ ÚLOHA ODVETVIA PRIEMYSLU

Toto oznámenie sa opiera o oznámenie „Integrovaná priemyselná politika vo veku globalizácie“⁴, ktoré Komisia prijala v roku 2010 ako súčasť stratégie Európa 2020,

² Pozri odporúčania pre jednotlivé krajiny pripojené k oznámeniu „Opatrenia v prospech stability, rastu a zamestnanosti“, KOM(2012) 299 z 30. mája 2012.

³ Výroba v % HDP v nákladoch výrobných faktorov, 2011: Eurostat (nama_nace_10_c).

⁴ KOM(2010) 614.

a aktualizuje ho. Zameriavalo sa na posilnenie priemyselnej konkurencieschopnosti s cieľom podporiť oživenie hospodárstva a umožniť prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje. Strategický prístup navrhnutý v roku 2010 naďalej v plnej miere platí, pokiaľ ide o dosiahnutie našich dlhodobějších cieľov, a pri jeho vykonávaní sa zaznamenal veľmi dobrý pokrok.⁵ Vzhľadom na **silný vplyv hospodárskej krízy** na viaceré členské štáty, z toho vyplývajúcu hospodársku stagnáciu v EÚ a zhoršujúce sa vyhliadky hospodárstva na celom svete sa **toto preskúmanie priemyselnej politiky v polovici obdobia stalo ešte naliehavším**⁶.

Ročný prieskum rastu uskutočnený tento rok svedčí o tom, že sú potrebné opatrenia na zlepšenie rastu, aby sa posilnilo oživenie, udržal krok s našimi hlavnými konkurentmi a pokročilo na ceste k dosahovaniu cieľov stratégie Európa 2020. V rámci pravidelných zasadnutí Európskej rady v rokoch 2011 a 2012 sa vyzývalo na konanie v oblastiach, ktorými sa zaoberá toto oznámenie, ako oznámil prezident Barosso vo svojom prejave o stave Únie 12. septembra 2012. Táto upravená priemyselná stratégia je súčasťou reakcie na uvedené výzvy, najmä v nadväznosti na „Pakt pre rast a zamestnanosť“ zo zasadnutia Európskej rady v júni 2012.

Politická pozornosť venovaná odvetviu priemyslu sa opiera o vedomie, že **silná priemyselná základňa je z hľadiska dosiahnutia prosperujúcej a ekonomicky úspešnej Európy rozhodujúca**. Podnietenie oživenia hospodárstva, poskytnutie kvalitných pracovných miest a posilnenie našej konkurencieschopnosti v celosvetovom meradle sú veľmi dôležité. Odvetvie priemyslu môže generovať vysoký rast produktivity potrebný na opätovné naštartovanie udržateľného rastu: priemyselná produktivita sa od najhoršieho štádia krízy v roku 2009 zvýšila o 35 %. Pritom iba priemysel dokáže zlepšiť efektívnosť využívania energie a zdrojov v celej ekonomike v čase nedostatku zdrojov vo svete a pomôcť pri nájdení riešení spoločenských problémov.

Nové investície sú teraz naliehavo potrebné, aby sa podnietilo oživenie hospodárstva a aby si investície a nové technológie opäť našli cestu do priestorov závodov. Ak Európa nebude pokračovať v investíciách v oblasti preberania a šírenia týchto technológií, vážne sa ohrozí jej budúca konkurencieschopnosť. Investičné vyhliadky sú však chabé.⁷ Medzi rokmi 2008 a 2011 klesli investície o 2,5 percentuálneho bodu HDP, pričom súčasné hospodárske prognózy predpokladajú len pomalé oživenie. Revitalizácia investícií si vyžaduje dôveru podnikov, dopyt na trhu, financie a zručnosti, ide teda o štyri piliere našej politiky.

Finančne dostupný a spoľahlivý prístup k energii a surovinám sa stáva čoraz dôležitejším, keďže na ne pripadá v mnohých odvetviach značná časť nákladov. Ceny energie fakturované európskemu priemyslu sa v období od roka 2005 do začiatku roka 2012 v reálnom vyjadrení zvýšili o 27 %, čo je viac ako vo väčšine iných industrializovaných krajín, najmä v USA.

⁵ Podrobnú správu o vykonávaní týchto opatrení pozri v pracovnom dokumente útvarov Komisie SWD(2012) 297.

⁶ V pracovnom dokumente pripojenom k tomuto oznámeniu sa podáva správa o vykonávaní oznámenia z roka 2010 a predkladajú sa dôkazy na podporu politických opatrení zahrnutých v tomto oznámení. Ďalšiu podporu predstavuje správa o konkurencieschopnosti z roka 2012 a správa o výsledkoch a politikách členských štátov v oblasti konkurencieschopnosti na základe článku 173 ZFEÚ. Pri tomto oznámení sa čerpalo z rozsiahlych diskusií s členskými štátmi, so zúčastnenými stranami a z verejnej konzultácie. Ďalšie príspevky vyplynuli z konferencie o priemyselnej inovácii nazvanej „Misia rast“, ktorá sa konala 29. mája 2012 v Bruseli.

⁷ Pozri prognózy ECFIN z jari 2012.
http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/ee1upd_en.htm.

Pokiaľ ide o elektrickú energiu, európsky priemysel čelí v priemere vyšším cenám než odvetvia priemyslu v iných vyspelých ekonomikách, akými sú USA, Kanada, Mexiko a Kórea, a tento rozdiel v cene sa v poslednom desaťročí zväčšil⁸. Pri vymedzovaní budúcich energetických politík by sa mal dôkladne zvážiť vplyv na cenu energie v Európe. Ku kľúčovým prvkom v tomto ohľade patrí účinná realizácia plne efektívneho vnútorného trhu s energiou, viac investícií do energetickej infraštruktúry, ďalšia diverzifikácia zdrojov energie a zvýšená energetická efektívnosť.

Pokiaľ ide o hospodársku súťaž v odvetví výroby, v budúcnosti sa bude postupne znižovať jej závislosť od mzdových diferenciálov⁹, takže **naše odvetvie priemyslu má dobré vyhliadky na obnovenie príťažlivosti Európy** ako miesta na výrobu, ak dokáže využiť príležitosti ponúkané novými technológiami a veľkosťou trhu EÚ.

III. PILIERE POSILNEJ PRIEMYSELNEJ POLITIKY: INVESTÍCIE DO INOVÁCIÍ, LEPŠIE TRHOVÉ PODMIENKY, PRÍSTUP KU KAPITÁLU A ĽUDSKÝ KAPITÁL A ZRUČNOSTI

Komisia navrhuje proaktívny prístup k priemyselnej politike na základe týchto štyroch hlavných prvkov:

1. Po prvé, EÚ musí poskytnúť vhodné rámcové podmienky na **podnietenie nových investícií**, urýchlenie preberania nových technológií a podporu efektívnosti využívania zdrojov. Patria sem technické predpisy a pravidlá vnútorného trhu, rovnako ako sprievodné opatrenia, akými sú projekty v oblasti infraštruktúry, výskumu a vývoja/inovačné projekty. Ako prvý krok sa v tomto oznámení navrhuje **šesť prioritných oblastí** na okamžité opatrenia.
2. Po druhé, sú potrebné bezodkladné zlepšenia vo fungovaní **vnútorného trhu**. Sú uvedené v tomto dokumente i v Akte o jednotnom trhu II a zaoberajú sa nimi aj odporúčania pre jednotlivé krajiny určené členským štátom v kontexte európskeho semestra. Prispejú k zintenzívneniu obchodu na vnútornom trhu. Oživenie sa urýchlí aj otvorením **medzinárodných trhov**. Rozvíjajúce sa ekonomiky s rýchlym rastom vo svete ponúkajú firmám z EÚ, najmä malým a stredným podnikom, nové príležitosti na vývoz.
3. Investície a inovácie nie sú bez primeraného **prístupu k financiám** možné. Verejné zdroje už boli aktivované, aby sa zachovali investície do inovácií, predovšetkým pri malých a stredných podnikoch. Úroveň a udržateľnosť, ktoré sú potrebné na financovanie investícií spoločnosťami z EÚ, sa však môžu zabezpečiť iba uvoľnením súkromných prostriedkov. Zlepšenie prístupu ku kapitálovým trhom je preto ďalším dôležitým predpokladom zvyšovania našej konkurencieschopnosti.
4. Kľúčom k úspechu priemyselnej politiky sú okrem toho aj sprievodné opatrenia na zvýšenie investícií do **ľudského kapitálu a zručností**. Z hľadiska prípravy pracovnej sily na transformácie v oblasti priemyslu sú nevyhnutné politiky, ktorých cieľom je vytváranie pracovných miest, a nástroje na predvídanie potrieb týkajúcich sa zručností.

⁸ Medzinárodná agentúra pre energiu: Energy Prices and Taxes, Second Quarter 2012.

⁹ Pozri Boston Consulting Group: „US manufacturing nears the tipping point“, marec 2012.

Tento prístup sa zameriava na zlepšovanie rámcových podmienok, ktorými sa posilňuje rastový potenciál odvetvia priemyslu v EÚ. Plne sa ním zohľadňuje potreba podnecovania hospodárskej súťaže na účely efektívneho pridelovania zdrojov a dynamickej ekonomiky. Intervencia verejného sektora by mala slúžiť na vytváranie vhodného trhového prostredia a vypracovanie nápravných opatrení v prípadoch zlyhania trhu. Odvetvie priemyslu musí z vlastnej iniciatívy rozvíjať svoje konkurenčné výhody a prednosti. Cieľom priemyselnej politiky je podporovať konkurencieschopnosť, ale za výsledný úspech alebo zlyhanie na trhu vo svete budú nakoniec vždy zodpovedné samotné podniky.

A. Uľahčenie investícií do nových technológií a inovácií

Výskum a vývoj sú zďaleka najdôležitejšou hnacou silou inovácií realizovaných spoločnosťami. Komisia považuje politiky v oblasti výskumu a vývoja za prioritu, ako sa uvádza v hlavnej iniciatíve Únia inovácií¹⁰. Napriek tomu, že **európsky výskum je vynikajúci** a je zdrojom mnohých nových technológií používaných v priemysle na celom svete, nevykazovali sme **vždy** v minulosti **rovnako dobré výsledky pri premietaní vedeckej excelentnosti do priemyselnej výhody**. Názným príkladom tejto skutočnosti je situácia v oblasti lítiových batérií, keď európske firmy vlastnia viac než 30 % príslušných patentov, ale v EÚ sa takéto batérie vôbec nevyrábajú.

Investovanie v počiatočných štádiách preberania a šírenia nových technológií nám umožní zaujať vedúce technologické postavenie, aby sa zaistilo, že Európa si zabezpečí návratnosť svojich inovácií v podobe rastu a pracovných miest. Tzv. **výhodou prvého ťahu** je možné zvýšiť produktivitu, efektívnosť využívania zdrojov i podiely na trhu. Z konzultácie so zúčastnenými stranami, žiaľ, vyplýva, že neistota, pokiaľ ide o budúci vývoj nových trhov, vplýva často nepriaznivo na dôveru podnikov a brzdí investície. Je preto veľmi dôležité, aby sa rozptýlila neistota spájaná s novými trhmi vytvorením **jednoduchého, stabilného a predvídateľného dlhodobého rámca** technických pravidiel, noriem a iných právnych predpisov týkajúcich sa vnútorného trhu.

Po rozsiahlej verejnej konzultácii a analýze bolo vybraných šesť rýchlorastúcich počiatočných oblastí prioritnej činnosti. Tieto prioritné oblasti môžu prispieť k oživeniu hospodárstva v krátkodobom a strednodobom horizonte a okrem toho mať významný vplyv na náš dlhodobější rast. Poskytnú priemyselnú infraštruktúru potrebnú na tzv. **tretiu priemyselnú revolúciu**.¹¹ Zavedenie tejto infraštruktúry skrýva potenciál na vytvorenie tisícov nových podnikov a miliónov nových pracovných miest, pričom predstavuje základ udržateľného hospodárstva na celom svete v 21. storočí. Prioritné akčné línie zahŕňajú kľúčové zložky potrebné pre novú priemyselnú spoločnosť, v ktorej nové energetické, informačné a výrobné technológie pretransformujú priemyselnú výrobu a trhy. Nikde sa ich vplyv nebude vnímať tak intenzívne ako v šiestich určených prioritných oblastiach. Investovanie do nových technológií v týchto oblastiach pomôže pri realizácii cieľa stratégie Európa 2020, ktorým je udržateľná ekonomika s vysokou mierou zamestnanosti.

Prioritné oblasti sú úzko prepojené s oblasťami investícií v rámci politiky súdržnosti na obdobie 2014 – 2020¹². Vo všetkých týchto prípadoch ide o trhy, na ktorých sú k dispozícii

¹⁰ Hlavná iniciatíva „Únia inovácií“, KOM(2010) 546 zo 6. októbra 2010.

¹¹ Pozri Rifkin J. „The Third Industrial Revolution: How Lateral Power Is Transforming Energy, the Economy, and the World“, Palgrave Macmillan, New York 2011.

¹² Politika súdržnosti na obdobie 2014 – 2020: investovanie do rastu a zamestnanosti, KOM(2011) 614 zo 6. októbra 2011.

nové technológie na dodávku nových výrobkov alebo na zvyšovanie produktivity. Tieto nové technológie spôsobia revolúciu v oblasti inžinierstva (napr. inteligentné materiály) a transformáciu výroby tovaru (napr. 3D tlač) a zároveň poskytnú tradičným trhom nové prevratné základy, akými sú napríklad inteligentné siete, ekologicky čisté vozidlá alebo bioplasty. Členské štáty ich preto musia zohľadňovať vo svojich priemyselných politikách aj vo svojich stratégiách sociálnej súdržnosti a hospodárskeho rozvoja príslušných regiónov.

Zameranie na tieto priority, samozrejme, neznamená, že sa bude zanedbávať úsilie v iných sektoroch, ktoré sa v súčasnosti vynakladá v rámci našej hlavnej iniciatívy týkajúcej sa priemyselnej politiky vymedzenej v roku 2010. Preskúmanie stratégie LeaderSHIP 2015 napríklad pomôže pri zlepšovaní konkurencieschopnosti odvetvia stavby lodí v EÚ, čím sa prispieva k udržateľnej námornej doprave, infraštruktúre a postupuje sa smerom k výrobe energie z morí. Počas diskusie za okrúhlym stolom na vysokej úrovni o budúcnosti európskeho oceľiarskeho sektora sa určia faktory, ktoré ovplyvňujú konkurencieschopnosť tohto odvetvia, a vydajú sa konkrétne odporúčania na zachovanie jeho konkurencieschopnosti. Tento proaktívny prístup k priemyselnej politike sa rozšíri na ďalšie kľúčové oblasti, ako napríklad kreatívny priemysel, kozmický priestor, technológie na lepšiu zdravotnú starostlivosť, najmä pre starnúcu populáciu, zdravotnícke pomôcky a cestovný ruch.

1. Prioritné akčné línie

1) Trhy pokročilých výrobných technológií v prospech ekologicky čistej výroby

Pokročilé výrobné technológie, ktoré umožňujú ekologicky čistú výrobu, sú kľúčovou súčasťou novej priemyselnej revolúcie. Napríklad 3-D tlač umožňuje produkciu v oveľa menších množstvách, než je v súčasnosti ekonomicky uskutočniteľné, takže poskytuje možnosť výroby nových mikrosegmentových výrobkov za nízke náklady podľa prania zákazníka a otvorenie nových trhových príležitostí pre inovačné malé a stredné podniky. Továrne zajtrajska budú zavádzať procesy s vysokoefektívnym využívaním energie a materiálov, používať materiály z obnoviteľných zdrojov a recyklované materiály a čoraz častejšie preberať udržateľné obchodné modely, ku ktorým napríklad patrí priemyselná symbióza na zhodnocovanie materiálov a disipačného tepla a disipačnej energie. Tieto technológie predstavujú významnú obchodnú príležitosť, keďže **sa do roka 2020 očakáva zdvojnásobenie objemu celosvetového trhu na viac ako 750 miliárd EUR**. Odvetvie priemyslu EÚ už zaujíma s viac ako 35 %-ným podielom na svetovom trhu¹³ a viac než 50 %-ným podielom na patentoch¹⁴ vedúcu pozíciu v oblasti týchto technológií vo svete.

Koordinácia politík EÚ a členských štátov a úsilia zúčastnených strán by sa mohla posilniť osobitnou skupinou zameranou na pokročilé výrobné technológie v prospech ekologicky čistej výroby. Poskytlo by to vedenie a koordináciu a zabezpečilo šírenie a komerčné využitie výsledkov verejno-súkromných partnerstiev vo väčšom rozsahu. Mohlo by to takisto podporiť

¹³ Roland Berger „GreenTech Made in Germany: update 2012“
http://www.rolandberger.com/media/pdf/Roland_Berger_Umbau_Energiesystem_20120208.pdf

¹⁴ „European Competitiveness Report 2010“ (Správa o európskej konkurencieschopnosti v roku 2010), SEK (2010) 1272.

inovačné opatrenia zamerané na dopyt¹⁵ vrátane včasnej regulácie a normalizácie vnútorného trhu, ako aj inovačné verejné obstarávanie.

Vysoké náklady a vysokorizikové investície do demonštračných projektov na účely potvrdenia koncepcie a pilotných línií si budú vyžadovať verejno-súkromné partnerstvá s odvetvím priemyslu na úrovni EÚ, aby sa zabezpečilo včasné komerčné využitie. Významnú úlohu môžu zohrávať verejno-súkromné partnerstvá v rámci programu Horizont 2020, napríklad v oblastiach robotiky a udržateľných spracovateľských odvetví, spolu s demonštračnými projektmi v oblasti kľúčových podporných technológií. Dôležitú úlohu bude zohrávať aj program financovania NER300 pre inovačné nízkouhlíkové energetické demonštračné projekty a systém grantov pre udržateľný nízkouhlíkový priemysel (SILC), ktoré podporujú inovácie týkajúce sa efektívnosti v oblasti skleníkových plynov.

Komisia bude v roku 2013 viesť osobitnú skupinu pre pokročilé výrobné technológie v prospech ekologicky čistej výroby, aby sa podporil rozvoj a preberanie týchto technológií európskym priemyslom. V nadväznosti na konzultácie s odvetvím priemyslu Komisia posúdi vplyvy prípadných verejno-súkromných partnerstiev v oblasti udržateľných spracovateľských odvetví.

Členské štáty sa vyzývajú, aby podporili komerčné využitie a zavádzanie pokročilých výrobných technológií a rozvoj cezhraničnej spolupráce pri súčasnom zohľadnení svojich národných špecializácií a potrieb.

ii) Trhy kľúčových podporných technológií

Podľa prognóz sa objem celosvetového trhu s kľúčovými podpornými technológiami, ktorý zahŕňa mikro- a nanoelektroniku, pokročilé materiály, priemyselné biotechnológie, fotoniku, nanotechnológie a pokročilé výrobné systémy, **zväčší do roka 2015 o viac než 50 % zo 646 miliárd EUR na viac ako 1 bilión EUR**, čo predstavuje približne 8 % HDP EÚ. Európa je svetovým lídrom v oblasti výskumu a vývoja kľúčových podporných technológií a pripadá na ňu celosvetový podiel na patentoch presahujúci 30 %. V minulosti však bola EÚ často pomalšia ako naši obchodní partneri pri premietaní výskumu do obchodovateľného tovaru a obchodovateľných služieb.

V oznámení¹⁶ vydanom v júni 2012 sa stanovuje stratégia EÚ na urýchlenie vývoja a priemyselného využívania výrobkov založených na kľúčových podporných technológiách. Táto nová stratégia sa zakladá na štyroch pilieroch: prispôsobenie a racionalizácia nástrojov politiky EÚ, lepšia koordinácia politik EÚ a členských štátov s cieľom dosiahnuť synergie a doplnkovosť, zriadenie primeraných riadiacich štruktúr slúžiacich na tento účel v rámci a mimo Komisie, aby sa zabezpečilo účinné vykonávanie, ako aj aktivácia existujúcich obchodných nástrojov, aby sa zaistila spravodlivá hospodárska súťaž a rovnaké podmienky na medzinárodnej úrovni. Pozornosť sa bude venovať aj rozvoju vnútorného trhu inovačných výrobkov s cieľom propagovať vedecké a technologické zručnosti a podporovať podnikanie

¹⁵ Túto koncepciu pozri v dokumente „Trends and challenges in demand-side innovation policies in Európe“ na

http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=5532&lang=en&tpa_id=135.

¹⁶ „Európska stratégia pre kľúčové podporné technológie – cesta k rastu a zamestnanosti“, KOM(2012) 341.

v oblasti kľúčových podporných technológií¹⁷. Treba preskúmať, akým spôsobom sa čo najlepšie dá zachovať a rozvíjať solídna európska dodávateľská základňa pre kľúčové podporné technológie, napr. pre komponenty používané v sektoroch telekomunikácií a IT.

Komisia bude vykonávať Európsku stratégiu pre kľúčové podporné technológie, čím zabezpečí lepšiu koordináciu politik EÚ a členských štátov v oblasti technológií, financovanie nevyhnutných demonštračných a pilotných línií a prierezových projektov kľúčových podporných technológií, ako aj včasný rozvoj vnútorného trhu s výrobkami založenými na kľúčových podporných technológiách. Zabezpečenie priemyselného využívania kľúčových podporných technológií bude zásadným prvkom príslušných európskych partnerstiev v oblasti inovácií.

Členské štáty a regióny sa vyzývajú, aby využívali stratégie v oblasti výskumu a inovácií na účely inteligentnej špecializácie, podporovali výskum orientovaný na vývoj vrátane pilotných línií a demonštračných projektov a propagovali spoluprácu v rámci celého hodnotového reťazca.

iii) Trhy s biovýrobkami

V odvetviach biopriemyslu sa používajú obnoviteľné zdroje alebo uplatňujú bioprocesy v rámci ich výrobných procesov. Biovýrobky ponúkajú z hľadiska priemyselnej konkurencieschopnosti a životného prostredia viaceré výhody. V porovnaní s procesmi, v ktorých sa používajú fosílna palivá, sa vo väčšine výrobných bioprocesov spotrebuje menej energie, emituje menej oxidu uhličitého a prchavých organických zlúčenín a produkuje menej toxického odpadu. Dajú sa nimi znížiť výrobné náklady i zlepšiť výsledky v oblasti životného prostredia. Objem chemických biovýrobkov v EÚ do roka 2020 vrátane bioplastov, biomazív, biorozpúšťadiel, povrchovo aktívnych biočínidiel a chemických surovín bude podľa odhadov narastať o 5,3 % ročne, čím sa vytvorí **trh v hodnote 40 miliárd EUR** a poskytne viac než 90 000 pracovných miest iba v biochemickom priemysle¹⁸.

Vytvorenie vnútorného trhu s biovýrobkami si vyžaduje vypracovanie noriem a aktualizáciu predpisov¹⁹. Európsky výbor pre normalizáciu (ďalej len „CEN“) sa už zaoberá normalizačnými mandátmi na biopalivá a biovýrobky vo všeobecnosti, ako aj špecifickými mandátmi na biopolyméry, biomazivá, biorozpúšťadlá a povrchovo aktívne biočínidlá²⁰.

Inštitucionálne verejno-súkromné partnerstvo založené na prístupe spoločnej technologickej iniciatívy pre biopriemysel v prospech rastu by mohlo mať pákový efekt na investície zo súkromného sektora, uľahčiť efektívne a udržateľné zvyšovanie dodávok biomasy, podporovať rozsiahle biorafinárske demonštračné projekty, propagovať tzv. zelené verejné obstarávanie a viesť k vývoju nových biovýrobkov a biomateriálov. Inovačnými procesmi a technológiami sa môže uľahčiť zužitkovanie doteraz nevyužívaných zvyškov plodín a morskej biomasy.

¹⁷ Kľúčové podporné technológie sa takisto určili ako prioritná oblasť pôžičiek umožnených zvýšením kapitálu EIB.

¹⁸ Správa v rámci iniciatívy Europe Innova s názvom „Assessment of the Bio-based Products Market Potential for Innovation“, 2010.

¹⁹ „Inovácie pre udržateľný rast: biohospodárstvo pre Európu“, KOM(2012) 60 z 13. februára 2012.

²⁰ <http://www.cen.eu/cen/Sectors/Sectors/Biobased/Pages/default.aspx>

Komisia bude vykonávať stratégiu biohospodárstva a podporovať trhy s biovýrobkami, pričom urýchli vypracovanie noriem a ich medzinárodné uznávanie, podporí označovanie a tzv. zelené verejné obstarávanie a bude spolupracovať s odvetvím priemyslu s cieľom vypracovať podrobné návrhy verejno-súkromného partnerstva v oblasti biohospodárstva (od r. 2013 – 2014).

iv) Udržateľná priemyselná politika, udržateľné stavebníctvo a suroviny

Znižovaním nákladov, zvyšovaním efektívnosti využívania energie a zdrojov a zmenšovaním množstva odpadu sa zlepši konkurencieschopnosť sektora stavebníctva. Energia použitá v obytných budovách, budovách slúžiacich na komerčné účely a vo verejných budovách predstavuje 40 % konečnej spotreby energie v EÚ a spôsobuje emisie CO₂ a znečisťovanie ovzdušia. Nové investície do efektívnosti využívania energie v obytných a vo verejných budovách a do infraštruktúry majú veľký potenciál rastu a očakáva sa, že **do roka 2020** dosiahnu hodnotu v približnej výške **25 – 35 miliárd EUR za rok**²¹. Zároveň sa navrhuje, aby štrukturálne fondy a Kohézny fond významným podielom prispeli k prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo.

Nové európske normy sú potrebné pre udržateľné stavebné výrobky, procesy a práce s cieľom zachovať koherentný vnútorný trh s výrobkami i so službami. Medzinárodná konkurencieschopnosť stavebných služieb v EÚ sa dá okrem iného posilniť zabezpečením medzinárodnej akceptácie stavebných noriem známych ako eurokódy. Verejno-súkromným partnerstvom v oblasti budov s efektívnym využívaním energie by sa mal urýchliť prechod od výskumu na trh.

V smernici o ekodizajne²² sa stanovili požiadavky na celý rad výrobkov vyžadujúcich energiu vrátane motorov, čerpadiel, ventilátorov a chladiacich prístrojov. Pracuje sa na opatreniach týkajúcich sa iných výrobkov pre domácnosti a priemyselných zariadení. Aj keď energia bola doteraz hlavným zdrojom, na ktorý sa zameriavala pozornosť, v smernici sa uvádzajú zlepšenia súvisiace so všetkými environmentálnymi aspektmi, ku ktorým okrem iného patrí efektívnosť materiálov. Postupne sa bude uplatňovať na širšie spektrum priemyselných výrobkov s významným vplyvom na životné prostredie.

Potrebné sú takisto opatrenia na ďalší rozvoj celoeurópskych trhov recyklácie odpadu a aby sa pokročilo smerom k hospodárstvu tzv. uzavretého cyklu. Nové európske normy odstupňovania kvality recyklovaných materiálov (napr. kovy, drevo a textil) by takisto podporovali rozvoj trhu. Naliehavo potrebné sú ďalšie demonštračné projekty v oblasti recyklácie, demontáže a triedenia technológií na špecifické použitia, ku ktorým patrí napríklad pilotný projekt RECAP zameraný na lepšiu recykláciu zmiešaných plastov. Inovačné technológie nakladania s odpadom a so zdrojmi by sa takisto mohli podporovať prostredníctvom výmeny osvedčených postupov. Kohéznym fondom, štrukturálnymi fondmi a iným financovaním z verejných zdrojov, systémami stimulov a cenovými signálmi by sa v čoraz väčšej miere mohla podporovať recyklácia, obnova a opätovné použitie namiesto spaľovania.

Neenergetické nepoľnohospodárske suroviny sú veľmi dôležité z hľadiska konkurencieschopnosti priemyslu EÚ. Inovácie môžu pomôcť pri znižovaní tlaku v oblasti

²¹ „Posúdenie vplyvu smernice o energetickej účinnosti“, SEK (2011) 779 z 22. júna 2011.

²² http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/ecodesign/index_en.htm.

dodávok. Dá sa to dosiahnuť napríklad vývojom pokročilých metód ťažby (vrátane ťažby z morského dna) a spracovania, navrhovaním výrobkov uľahčujúcich vysokokvalitnú recykláciu a umožnením získavania užitočných materiálov z komunálneho odpadu (urban mining). EÚ musí zlepšiť spoluprácu a výmenu informácií medzi členskými štátmi v oblasti surovín, aby sa dosiahol požadovaný prah potrebný na rozvoj riešení uzavretého cyklu pre hodnotové reťazce materiálov. Európskym partnerstvom pre inovácie v oblasti surovín²³ sa spoja všetky relevantné zúčastnené strany s cieľom urýchliť disponibilitu technologických a iných riešení na trhu. Komisia potom premietne tento strategický plán vykonávania do operačného programu.

Vypracujú sa nové európske normy pre kritériá udržateľnosti týkajúce sa stavebných výrobkov a procesov a bude sa propagovať medzinárodná akceptácia eurokódov v rámci vykonávania akčného plánu pre udržateľnú konkurencieschopnosť sektora stavebníctva v spolupráci s trojstranným strategickým fórom²⁴ (2013 – 2014).

Na urýchlenie prechodu od výskumu na trh sa navrhnu konkrétne opatrenia v rámci verejno-súkromného partnerstva v oblasti budov s efektívnym využívaním energie a prostredníctvom oznámenia o udržateľných budovách (2013).

Komisia bude uplatňovať špecifické predpisy týkajúce sa ekodizajnu na priemyselné výroby, ku ktorým patria najmä výroby s významným vplyvom na životné prostredie počas ich životného cyklu, podporovať rýchlejšie a lacnejšie plnenie cieľov politiky ekodizajnu prostredníctvom dobrovoľných sektorových dohôd, uskutočni spoločné preskúmanie smernice o označovaní energetickými štítkami a určitých aspektov smerníc o ekodizajne s cieľom maximalizovať ich účinnosť a prostredníctvom siete Enterprise Europe Network bude podporovať poradenské služby v oblasti ekodizajnu, aby lepšie vyhovela potrebám malých a stredných podnikov (od roka 2012).

Komisia bude ďalej rozvíjať stabilné trhy recyklácie a zvyšovať zberné kvóty prostredníctvom plánovaného preskúmania špecifických aspektov odpadovej politiky EÚ (v roku 2014) a pomocou analýzy existujúcich systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcu s cieľom určiť nákladovo najefektívnejšie systémy a vymedziť najlepšie postupy a usmernenia (2013/14).

Po založení Európskeho partnerstva v oblasti inovácií zameraného na suroviny v novembri 2012 vypracuje Komisia operačný program týkajúci sa surovín na základe strategického plánu vykonávania (september 2013).

Členské štáty sa vyzývajú na vypracovanie stratégií prispôsobených ich vnútroštátnym špecifikám s cieľom podporiť recykláciu a rozvoj nízkoenergetických budov.

v) Ekologicky čisté vozidlá a plavidlá

Vozidlá s alternatívnym pohonom a/alebo používajúce alternatívne palivá predstavujú kľúčové štádium prechodu na udržateľnú mobilitu. Očakáva sa, že na elektrické vozidlá s možnosťou napojenia na sieť (plug-in) a hybridy prípadne **do roka 2020 asi 7 %-ný podiel na trhu**. Aj vozidlá so spaľovacími motormi sa budú čoraz viac elektrifikovať. Investície

²³ „Sprístupnenie surovín pre budúci blahobyt Európy – návrh európskeho partnerstva pre inovácie v oblasti surovín“, KOM(2012) 82.

²⁴ Uverejnené v oznámení „Stratégia pre udržateľnú konkurencieschopnosť sektora stavebníctva a podnikov podnikajúcich v tomto sektore“, KOM(2012) 433.

do ekologicky čistej mobility môžu okrem podnecovania rastu a zamestnanosti prinášať ďalšie výhody vrátane zlepšenia kvality ovzdušia a zníženia vplyvu na zdravie.

Na rozvoj trhov s ekologicky čistými vozidlami a loďami je potrebná koordinácia so širokým záberom. Najmä zavedenie elektrickej mobility si bude vyžadovať ďalekosiahle prispôbenia priemyselných hodnotových reťazcov, obchodných modelov, zručností a postojov spotrebiteľa, ako aj zriaďovanie nabíjacích infraštruktúr. Je potrebné rýchlo dokončiť prebiehajúce normalizačné činnosti v oblasti interoperability a konektivity a nadviazať na ne ďalšími normami v oblasti vozidiel a infraštruktúr. Treba prispôbiť bezpečnostné požiadavky EHK OSN týkajúce sa všetkých komponentov a systémov (vrátane batérií) a právne predpisy EÚ v oblasti životného prostredia. Medzinárodné dohody týkajúce sa noriem a predpisov, najmä v rámci EHK OSN, pomôžu pri úspore nákladov a urýchlení rastu trhu. Pri ich akceptácii pomôže aj spolupráca s našimi najväčšími obchodnými partnermi v oblasti noriem, výskumu a regulačných aspektov, ktorej príkladom je pracovný plán EÚ a USA týkajúci sa e-mobility prijatý v rámci Transatlantickej hospodárskej rady.

Legislatívne návrhy v oblasti inteligentných sietí, transeurópskej dopravnej siete²⁵ a infraštruktúr alternatívnych palív by mali uľahčiť zavedenie nabíjacích/čerpacích infraštruktúr, najmä v mestách. Regionálne a miestne orgány by mali takisto zohrávať úlohu pri podpore ich akceptácie na trhu, napr. prostredníctvom rozvoja infraštruktúry, verejného obstarávania a nefinančných stimulov, ku ktorým okrem iného patrí prednostný prístup do centier miest. V nadväznosti na projekt Green eMotion by sa mali vypracúvať projekty v oblasti výskumu a vývoja a demonštračné projekty v rámci programu Horizont 2020 s využitím Kohézneho fondu a štrukturálnych fondov a členské štáty by ich mali zostavovať v kombinácii s pôžičkami od EIB.

V nadväznosti na záverečnú správu skupiny CARS21 bude Komisia koordinovať všetky politické opatrenia na podporu zavádzania ekologicky čistých vozidiel na trh vrátane používania elektrických a hybridných vozidiel s možnosťou napojenia na sieť (plug-in), a to zabezpečením, aby sa prepisy a normy včas prijímali, uľahčením zavádzania nabíjacej infraštruktúry a prípadným poskytovaním zárodkového financovania na kľúčové projekty v oblasti výskumu a vývoja a na demonštračné projekty (oznámenie týkajúce sa CARS 2020 do novembra 2012).

Ako bolo oznámené v bielej knihe o doprave z roka 2011²⁶, Komisia vypracuje stratégiu alternatívnych palív, ktorá sa bude zaoberať aj vhodnou nabíjacou/čerpacou infraštruktúrou.

Na základe terajších konzultácií s odvetvím priemyslu Komisia posúdi podrobné návrhy, ktorými sa nadviaže na vereno-súkromné partnerstvá v oblasti vodíka a palivových článkov a v oblasti tzv. zelených vozidiel.

S prihliadnutím na národné špecifiká a potreby sa členské štáty vyzývajú, aby podporili demonštračné projekty a vypracovali vhodné infraštruktúry pre ekologicky čisté vozidlá a plavidlá, ktoré sú prispôbené ich potrebám a nadväzujú na odporúčania v rámci európskeho semestra.

²⁵ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o usmerneniach Únie pre rozvoj transeurópskej dopravnej siete, KOM(2011) 650/3.

²⁶ Plán jednotného európskeho dopravného priestoru – Vytvorenie konkurencieschopného dopravného systému efektívne využívajúceho zdroje, KOM(2011) 144.

Členské štáty a regióny sa vyzývajú, aby využívali stratégie v oblasti výskumu a inovácií na účely inteligentnej špecializácie, podporovali výskum orientovaný na vývoj vrátane pilotných línií a demonštračných projektov a propagovali spoluprácu v rámci celého hodnotového reťazca.

vi) Inteligentné siete

Na účely integrácie energie z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy, v prospech energetickej efektívnosti a na stimulovanie nového dopytu, napr. po elektrických vozidlách, je potrebná primeraná infraštruktúra (vrátane inteligentnej siete a riešení týkajúcich sa skladovacích a vyrovnávacích kapacít). V treťom balíku liberalizácie energetického trhu sú uvedené požiadavky na inštaláciu inteligentných meracích systémov do najmenej 80 % domácností do roka 2020, čo predstavuje prvý krok k zavedeniu inteligentných sietí v EÚ, kým v oznámení o inteligentných sieťach²⁷ sa stanovuje celkový politický rámec na presadzovanie ich zavádzania. Celkovo **potrebuje EÚ investovať do týchto sietí do roka 2020 podľa odhadov 60 miliárd EUR**, pričom táto suma vzrastie do roka 2035 na približne 480 miliárd EUR.

Je veľmi dôležité, aby sa pre odvetvie priemyslu vytvorili vhodné rámcové podmienky na vývoj technológií a rozvoj výrobných kapacít, ktoré sú potrebné na realizáciu týchto investícií²⁸. Zároveň musí EÚ poskytnúť normy potrebné na zabezpečenie cezhraničnej interoperability inteligentných sietí, ako aj spoločný minimálny súbor noriem meradiel a pokročilých meracích infraštruktúr. Komisia v roku 2011 už vydala mandát M/490 pre európske normalizačné organizácie na vypracovanie prvého súboru noriem inteligentných sietí do konca roka 2012. Prebieha pravidelná výmena informácií s medzinárodnými subjektmi, ku ktorým napríklad patrí Národný inštitút pre normy a technológie USA, aby sa vypracúvali kompatibilné normy, keď je to možné. Treba však ešte realizovať všeobecný rámec na širšie zavádzanie inteligentných spotrebičov, okrem iného na účely efektívnejšieho využívania nízkonapäťových zariadení. Na základe analýzy nákladov a prínosov by sa mali zostaviť kľúčové ukazovatele výkonnosti pri verejnom obstarávaní, aby sa zabezpečilo uznanie potenciálnych výhod. Potenciál integrovaných, efektívnych a flexibilných spaľovacích zariadení malého rozsahu by sa mohol využiť pomocou včasného stanovenia primeraných emisných noriem. Okrem toho treba vypracovať vhodné projekty v oblasti výskumu a vývoja a inovačné demonštračné projekty prostredníctvom európskych priemyselných iniciatív týkajúcich sa elektrizačných sietí, plánu SET a európskeho inovačného partnerstva v oblasti inteligentných miest a obcí²⁹.

Na základe správy osobitnej skupiny pre inteligentné siete, ktorá bude onedlho predložená, vymedzí Komisia ďalšie ciele týkajúce sa zavádzania komponentov inteligentných sietí, zreviduje a rozšíri normalizačné mandáty, vypracuje usmernenie ku kľúčovým ukazovateľom výkonnosti, a určí potenciálne projekty spoločného záujmu³⁰ v oblasti transeurópskej energetickej infraštruktúry (na konci roka 2012).

²⁷ KOM(2011) 202 z 12. apríla 2011.

²⁸ Pozri oznámenie Komisie KOM (2011) 202 „Inteligentné siete: od inovácií k zavedeniu“.

²⁹ Investície do infraštruktúr sú takisto prioritnou oblasťou pôžičiek umožnených zvýšením kapitálu EIB.

³⁰ Návrh nariadenia o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, KOM(2011) 658.

2. Sprievodné opatrenia

Koordinačné orgány opísané v prechádzajúcom texte – alebo prípadné nové špecializované osobitné skupiny – budú musieť svoje úsilie úzko koordinovať s odvetím priemyslu a členskými štátmi, aby zrealizovali svoje politické programy. Tieto zoskupenia budú mať odlišnú štruktúru a časový rámec v závislosti od potrieb ich oblasti činnosti. Všetky však spoja príslušné zúčastnené strany a verejné orgány, aby sa vymedzili opatrenia potrebné na urýchlenie akceptácie nových technológií a investícií.³¹

- Po prvé, čo najskôr by sa mal dohodnúť a oznámiť **zjednodušený, predvídateľný a stabilný regulačný rámec vnútorného trhu** pre nové výrobky a služby vrátane vhodných noriem a osvedčovania. Regulačné orgány a normalizačné organizácie v EÚ musia včas vypracovať predpisy a normy týkajúce sa nových technológií ešte pred ich prvým uvedením na trh – dobrými príkladmi sú normalizačné mandáty CEN v oblasti elektrických vozidiel a biovýrobov. Osobitné skupiny odporúčia zjednodušenia regulačného a administratívneho prostredia v rámci ich príslušných oblastí trhu, najmä na pomoc malým a stredným podnikom. Členským štátom sa takisto odporúča zjednodušiť regulačné prostredie v rámci európskeho semestra.
- **Rozvoj infraštruktúry sa musí koordinovať a synchronizovať s nárastom vo výrobných kapacitách.** Napríklad investície do kľúčových energetických infraštruktúr EÚ, akými sú inteligentné siete a skladovanie energie, sú z hľadiska širokého preberania energie z obnoviteľných zdrojov, informačných a komunikačných technológií a využívania elektrických a hybridných vozidiel veľmi dôležité. Poskytovanie primeraných a efektívnych dopravných infraštruktúr, interoperabilnej logistiky a vysokorýchlostných širokopásmových sietí je nevyhnutným predpokladom rozvoja priemyslu. Rovnako sa musia včas vytvárať nové priemyselné kapacity vo výrobných technológiách spolu s investíciami do strojov a zariadení, ktoré majú nízku spotrebu energie a efektívne využívajú zdroje.
- Po tretie, je veľmi dôležité, aby **sa výskum a vývoj a inovačné úsilie v rámci EÚ koordinovali** s cieľom zabezpečiť včasné zavádzanie technológií a ich komerčné využitie. Najmä demonštračné projekty na účely potvrdenia koncepcie a výrobné pilotné línie sú nevyhnutnými predpokladmi na zavádzanie technológií v priemyselnom meradle. Verejno-súkromné partnerstvá môžu poskytnúť financovanie takýchto iniciatív s využitím štrukturálnych fondov alebo v rámci programu Horizont 2020 a prostredníctvom iných programov Spoločenstva. Na financovanie sa môže použiť aj rizikový kapitál z verejných a hlavne zo súkromných zdrojov.
- Okrem toho prijme Komisia doplnkové opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby **boli k dispozícii potrebné zručnosti** na rozvoj týchto trhov a podnecovať dopyt v prospech akceptácie nových inovácií.

Nové pracovné postupy pomôžu spoločnostiam pri zamestnávaní starnúcej pracovnej sily a prilákaní kvalifikovaných osôb do výroby. Novými technológiami sa mení kombinácia pracovných miest a zručností, ktoré sa vyžadujú. Komisia bude propagovať **transformáciu**

³¹ Budú vytvorené pri plnom dodržiavaní pravidiel o expertných skupinách a iných subjektoch zriadených Komisiou [K(2010) 7649 a SEK(2010) 1360].

pracovnísk podnecujúcich nové formy „aktívnych zamestnaní“ a podporí rozvoj nových zručností vrátane počítačových zručností.

Širšie využívanie dizajnu a iných netechnologických inovácií je jedným z kľúčových prvkov rozvoja vysokohodnotných výrobkov, zvyšovania produktivity a zlepšovania efektívnosti využívania zdrojov. Na posilnenie úlohy dizajnu v oblasti inovácií vypracovala Európska správna rada pre dizajn súbor návrhov, ktoré sa okrem iného týkajú lepšieho prístupu spoločností k dizajnu, podpory inovácií na základe dizajnu v oblasti výrobných systémov, podpory kompetencií v oblasti dizajnu, zviditeľnenia dizajnu v systéme výskumu a inovácií EÚ, širšieho uplatňovania dizajnu vo verejnom sektore a rozlišovania európskeho dizajnu na celosvetovej úrovni.

Inovačná politika môže zintenzívniť svoj vplyv na hospodársky rast plynulým kombinovaním zavádzania nových technológií a pracovných postupov s opatreniami orientovanými na dopyt, ku ktorým napríklad patrí normalizácia, podpora akceptácie inovácií v celosvetových dodávateľských reťazcoch alebo poskytovanie regulačných stimulov. Európa má skúsenosti s politikami zameranými na dopyt, ku ktorým okrem iného patrí úspešná iniciatíva vedúcich trhov, v rámci ktorej sa vypracovali špecifické plány pre jednotlivé trhy a nástroje politiky zamerané na dopyt. Nedávno bolo oznámených päť európskych partnerstiev v oblasti inovácií s cieľom koordinovať nástroje politiky zamerané na dopyt a v oblasti výskumu a vývoja.

V nadväznosti na výzvu Európskej rady v marci 2012 je dôležité, aby sa **d’alej podporovali inovácie na základe dopytu** a vytváralo sa čo najpriaznivejšie prostredie pre podnikateľov na komerčné využitie ich nápadov na trhu. Od konca roka 2012 začne Komisia vykonávať horizontálny akčný plán počas troch po sebe nasledujúcich fáz na podporu dopytu po európskom inovačnom tovare a európskych inovačných službách. Prvá fáza slúži na určenie trhov, súborov nástrojov a modelov podporovaných dopytom. V ďalšej fáze vypracuje Komisia spolu so zúčastnenými stranami strategické plány opatrení zameraných na dopyt v rámci širších iniciatív. V záverečnej fáze sa budú vykonávať opatrenia stanovené v strategických plánoch druhej fázy. Novým systémom monitorovania sa bude súbežne merať vplyv politik zameraných na dopyt a vykonávanie strategických plánov.

Komisia bude rozvíjať a vykonávať horizontálny akčný plán na podporu dopytu po európskom inovačnom tovare a európskych inovačných službách (od roka 2012).

Komisia zriadi vzdelávaciu sieť týkajúcu sa inovácií na pracovisku v Európe s cieľom podporiť produktivitu práce a kvalitu pracovných miest (2013) a bude vykonávať akčný plán urýchlenia akceptácie dizajnu v inovačnej politike (od roka 2012).

V roku 2013 začne Komisia nezávislé preskúmanie, aby sa posúdila schopnosť európskeho systému normalizácie prispôbiť sa rýchlo sa vyvíjajúcemu prostrediu a prispievať k strategickým vnútorným a vonkajším cieľom Európy.

B. Prístup na trhy

1. Zlepšenie vnútorného trhu s tovarom

Vnútorný trh s tovarom, na ktorý pripadá 75 % obchodu v rámci EÚ, disponuje obrovským nevyužitým potenciálom na podporu konkurencieschopnosti a rastu v EÚ. Je kľúčovým nástrojom na dosiahnutie sociálneho trhového hospodárstva, ktoré sa vyznačuje vysokou konkurencieschopnosťou. Najmä globalizácia, špecializácia a inovácie majú d’alekosiahle

účinky na výrobné procesy, kým rozdiel medzi „výrobkami“ a „službami“ sa čoraz viac stráca. Týmto procesom sa však môžu vytvárať nové bariéry a prekážky. Pravidlá a postupy jednotného trhu preto musia držať krok s týmto vývojom. Ani po dvadsiatich rokoch od zavedenia stratégie z roka 1992 nie je ešte široké spektrum výrobkov harmonizované a ustanovenia o vzájomnom uznávaní v právnych predpisoch členských štátov nie sú vždy riadne uplatňované. V budúcom roku Komisia podrobí *acquis* v oblasti priemyselných výrobkov kritickému hodnoteniu vrátane štúdie a rozsiahlej konzultácie a vypracuje plán reformy vnútorného trhu priemyselných výrobkov.

Je potrebné dosiahnuť ďalší pokrok na ceste k úplnej integrácii vnútorného trhu určitých sektorov, ako napríklad v **oblasti bezpečnosti a obrany**. Napriek vykonávaniu obranného balíka si sektor obrany naďalej zachováva výrazne vnútroštátny rozmer, a preto nemôže využívať potenciál úspor z rozsahu, ktoré sú nevyhnutné na zlepšenie konkurencieschopnosti a ziskovosti. Ďalšie iniciatívy týkajúce sa výskumu a inovácií na úrovni EÚ sa pripravujú v oblasti civilnej bezpečnosti. Osobitná skupina pre obranu pomáha pri vypracúvaní komplexnej stratégie v prospech obranného priemyslu zaujímajúceho vedúce postavenie vo svete, ktorý je konkurencieschopný v Európe i mimo nej. Vysoký potenciál hospodárskeho rastu vykazujú rovnako aj výrobky a služby opierajúce sa o satelitné údaje a rozvoj ich trhu by sa mal podporovať a udržiavať.

Komisia zaviedla v roku 2010 ako súčasť svojej stratégie pre inteligentnú reguláciu³² **kontroly vhodnosti** na posúdenie celkového regulačného rámca v konkrétnej oblasti politiky. Tieto kontroly boli vytvorené s cieľom identifikovať nadmerné administratívne zaťaženie, preskúmať prekrývanie, medzery a nezrovnalosti v právnej úprave a posúdiť kumulatívny dosah právnych predpisov. Ich zistenia slúžia ako základ pre politické rozhodnutia o budúcnosti príslušného regulačného rámca. Kontroly vhodnosti v súčasnosti prebiehajú v špecifických oblastiach politiky, ako je informovanie pracovníkov a konzultácie s nimi, typové schvaľovanie motorových vozidiel a politika EÚ v oblasti ochrany sladkých vôd. Zatiaľ sa však nevynaložilo úsilie o získanie prehľadu o hlavných politikách, ktoré majú vplyv na jedno hospodárske odvetvie. Komisia bude preto vykonávať pilotné horizontálne kontroly kvality v jednotlivých odvetviach. Prvé dve sa zamerajú na **odvetvie rafinácie ropy a na odvetvie hliníka**. Obe tieto odvetvia majú zásadný význam pre priemyselný hodnotový reťazec EÚ, ale vzhľadom na silnú medzinárodnú konkurenciu si naliehavo vyžadujú nové investície. Kontroly vhodnosti sa zamerajú na realizáciu a vzájomnú interakciu tých politík, ktoré sú najdôležitejšie pre konkurencieschopnosť týchto odvetví³³. V budúcnosti budú nasledovať kontroly vhodnosti v súvislosti s inými priemyselnými výrobkami.

Správne a regulačné prekážky pre vnútorný trh vyplývajú tiež z oblastí politiky, ktoré sú upravované členskými štátmi, napríklad technické pravidlá, odmietanie uplatňovania **zásady vzájomného uznávania a nesúlad medzi 27 rozdielnymi súbormi daňových pravidiel**. Analýza návrhu technických pravidiel môže zabrániť vzniku regulačných prekážok. Presne to je cieľom oznamovacieho postupu podľa smernice 98/34³⁴, ktorý vyžaduje, aby sa návrhy právnych predpisov obsahujúce technické pravidlá týkajúce sa výrobkov a služieb informačnej spoločnosti oznamovali Komisii pred ich prijatím. Vďaka preventívnemu

³² „Inteligentná regulácia v Európskej únii“, KOM(2010)543 z 8. októbra 2010.

³³ Napríklad posúdenia vykonané členskými štátmi, ktoré boli predstavené pri diskusii za okrúhlym stolom Komisie o rafinácii v EÚ dňa 15 mája 2012 v súvislosti s kombinovaným vplyvom politík EÚ v oblasti rafinácie.

³⁴ Smernica KOM(98/34)/ES, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti.

charakteru tohto postupu bolo možné sa vyhnúť veľkému počtu porušení pravidiel o voľnom pohybe tovaru. Tento oznamovací postup však možno použiť tiež na zlepšenie vnútroštátnych právnych predpisov v súlade so zásadami lepšej právnej regulácie a prostredníctvom referenčného porovnávania. Jeho potenciál možno ďalej využiť prostredníctvom odporúčania, aby členské štáty uplatňovali previerku konkurencieschopnosti v rámci vnútroštátnych posúdení vplyvu.

„**Ekologické výrobky a služby**“ predstavujú dynamický, inovatívny a rastúci trh. Súbežné vypracúvanie odlišných a často nesúrodých technických pravidiel a systémov označovania v členských štátoch a prostredníctvom súkromných iniciatív môže viesť k zmäteniu spotrebiteľov a k prekážkam voľného pohybu týchto výrobkov a služieb na vnútornom trhu. Komisia skúma najlepšie možné spôsoby, ako začleniť „ekologické výrobky a služby“ do vnútorného trhu vrátane monitorovania environmentálnej stopy³⁵.

Nedostatočná koordinácia medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o metodológiu a kritériá pre rozhodnutia o **stanovovaní cien/výšky úhrad liekov** spôsobujú nezrovnalosti a omeškania v prístupe k inovatívnym liekom. Napriek tomu, že tento problém čiastočne rieši smernica o transparentnosti a práca na hodnotení zdravotníckych technológií, vyžaduje sa širšia politická stratégia a plán v záujme zabezpečenia konkurencieschopnosti a dlhodobej životaschopnosti farmaceutického priemyslu EÚ.

Pokiaľ ide o rámec EÚ pre **dohľad nad trhom**, existujú možnosti na zlepšenie. Smernica o všeobecnej bezpečnosti výrobkov sa uplatňuje na všetky spotrebiteľské výrobky bez ohľadu na to, či sú harmonizované alebo neharmonizované, zatiaľ čo ustanovenia o dohľade nad trhom, ktoré sú v súčasnosti obsiahnuté v nariadení č. 765/2008 a v právnych predpisoch špecifických pre jednotlivé odvetvia, sa uplatňujú na harmonizované spotrebiteľské i priemyselné výrobky. Preto je možné, že medzi vnútroštátnymi orgánmi a hospodárskymi subjektmi existuje neistota v súvislosti s tým, ktorý systém sa použije. Pripravovaný nový návrh nariadenia o dohľade nad trhom by mal spojiť všetky tieto ustanovenia o dohľade nad trhom a riešiť nedostatky súčasného právneho rámca.

Dohľad nad trhom chráni európskych občanov pred nevyhovujúcimi výrobkami (ktoré napríklad predstavujú riziko pre zdravie a bezpečnosť) a zabezpečuje spravodlivé podmienky obchodovania. Ochrana vnútorného trhu sa vykonáva na vnútroštátnej úrovni, kde sú členské štáty zodpovedné za dohľad, ako aj za presadzovanie pravidiel. Najmä dohľad je náročnou úlohou. Existujú dôkazy o nedostatočnom dohľade nad trhom v prípade niektorých výrobkov, ako je investičný majetok vyrábaný európskym strojárskym priemyslom³⁶. Je potrebný viacročný akčný plán pre dohľad nad trhom s cieľom posilniť celoeurópsky dohľad nad trhom a podporiť spoluprácu a vzájomnú pomoc. To sťažuje život nepoctivým obchodníkom a prispeje to k prehĺbeniu integrácie jednotného trhu s vyhovujúcimi a bezpečnými výrobkami. Zodpovedné hospodárske subjekty preto už nebudú znevýhodnené pri hospodárskej súťaži.

Vzhľadom na to, že hranice medzi službami a tovarom sa stierajú, prekážky obchodu so službami čoraz viac priamo bránia obchodu s tovarom. Najmä podnikateľské služby majú zásadný význam pre priemyselnú konkurencieschopnosť a inovácie. Sú obzvlášť dôležité pre

³⁵ Návrh o environmentálnej stope ohlásený v Akte o jednotnom trhu sa predstaví v roku 2013 v oznámení Komisie.

³⁶ Konferencia GR ENTR o dohľade nad trhom a strojárstvom, 24. november 2011: http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/machinery/market-surveillance/index_en.htm

malé a stredné podniky, ktoré pri nákupe služieb závisia viac od trhu než od veľkých spoločností.

Do konca roka 2012 Komisia prijme balík o bezpečnosti výrobkov a o dohľade nad trhom, ktorý by mal pozostávať z revidovanej smernice o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, nového nariadenia o dohľade nad trhom a z oznámenia o viacročnom akčnom pláne pre dohľad nad trhom na obdobie rokov 2012 až 2015.

Komisia vyhodnotí celkový stav „acquis“ v oblasti priemyselných výrobkov, aby mohla vypracovať plán reformy vnútorného trhu s priemyselnými výrobkami (2013).

Komisia vykoná kontroly vhodnosti v odvetví hliníka a rafinácie ropy, v ktorých sa zameria na vykonávanie a vzájomné pôsobenie tých politik, ktoré majú najväčší význam pre konkurencieschopnosť.

Komisia vypracuje komplexnú stratégiu na podporu konkurencieschopnosti obranného priemyslu a na zvýšenie efektívnosti trhu v oblasti obrany. Oznámenie sa očakáva najneskôr v apríli 2013.

Komisia predloží ďalšie iniciatívy na podporu integrácie vnútorného trhu v oblasti bezpečnosti a výskumu vesmíru.

Komisia bude naďalej využívať potenciál postupu podľa smernice 98/34 ako nástroja priemyselnej politiky, aby pomohla nasmerovať budúce legislatívne priority EÚ, najmä s cieľom povzbudiť členské štáty, aby zaviedli posudzovanie vplyvov a previerku konkurencieschopnosti vo fáze prípravy návrhov v rámci ich vnútroštátnych legislatívnych postupov.

Komisia začne vykonávať politický strategický program s cieľom podporiť konkurencieschopnosť farmaceutického priemyslu.

Do konca roka 2012 sa zriadi skupina na vysokej úrovni pre podnikateľské služby. V nadväznosti na správu tejto skupiny Komisia vypracuje do roku 2014 budúci pracovný program s politickými odporúčaniami.

2. Podpora podnikania s cieľom zlepšiť dynamiku vnútorného trhu

Napriek tomu, že viac než jedna tretina všetkých nových pracovných miest vzniká v malých podnikoch s vysokým tempom rastu, malé podniky v EÚ nerastú tak rýchlo ako v USA³⁷. Na základe iniciatívy „Small Business ACT“ podporí akčný plán pre podnikanie rast začínajúcich podnikov, uľahčí prevody podnikov, poskytne podporu podnikom vo fáze začiatku činnosti a vytvorí účinné konkurzné konania, ktoré poskytnú podnikateľom druhú šancu.

Podnikatelia potrebujú v plnej miere využívať potenciál jednotného digitálneho trhu EÚ, **ktorý by mal rásť do roku 2016 o 10 % ročne**³⁸. Komisia zaradila rozvoj internetu a digitálnych technológií medzi priority stratégie Európa 2020 prostredníctvom hlavných

³⁷ Albert Bravo-Biosca „The dynamics of Europe's industrial structure and the growth of innovative firms“, konferencia SVC, Sevilla, október 2011.

³⁸ Boston Consulting Group „The internet economy in the G-20“, marec 2012.

iniciatív **Digitálna agenda pre Európu**³⁹ a Priemyselná politika. Politika EÚ stanovuje rámcové podmienky pre jednotný digitálny trh vrátane legislatívneho základu pre elektronický obchod (smernica 2000/31/ES)⁴⁰. Spoločné európske kúpne právo prinesie v budúcnosti jednotné pravidlá pre cezhraničný internetový predaj a digitálna dimenzia je zásadnou súčasťou stratégie Európskeho programu pre spotrebiteľov⁴¹.

Členské štáty a Komisia musia prispieť k urýchleniu plného zavedenia jednotného digitálneho trhu. Členské štáty musia zjednodušiť postupy registrácie DPH a vytvoriť centrálnu elektronickú registráciu, aby uľahčili cezhraničné digitálne obchodovanie malých podnikov. Sieť Enterprise Europe Network bude poskytovať školenia a informovať tie malé a stredné podniky, ktoré chcú rozvíjať obchodovanie cez internet, o ich povinnostiach v súvislosti s cezhraničným predajom. Vďaka usmerneniam a značkám kvality **pre elektronické zručnosti** by sa mohol vytvoriť spoločne dohodnutý súbor zručností pre poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy na úrovni EÚ, ako aj na úrovni členských štátov. Normy a usmernenia sú nevyhnutné aj pre digitálnu interoperabilitu v dodávateľských reťazcoch.

Nestačí však len vytvoriť rámcové podmienky a podnecovať podnikateľov, aby využívali potenciál jednotného digitálneho trhu. Aby Európa uspela, potrebuje taktiež rozvinúť podnikateľstvo v samotnom digitálnom hospodárstve.

Komisia vypracuje návrh akčného plánu pre podnikanie, v ktorom stanoví odporúčania pre členské štáty týkajúce sa zlepšenia rámcových podmienok a opatrení na podporu podnikania (november 2012), a prijme aj ďalšie opatrenia na podporu využívania digitálnych technológií a elektronického obchodu. Komisia taktiež navrhne na prvý štvrťrok 2013 ciele opatrenia na podporu webových podnikateľov v EÚ.

3. Vnútorý trh pre technológie, jednotný patent a ochrana práv duševného vlastníctva

Práva duševného vlastníctva sú zásadne dôležité pre inovácie a rast, pretože zabezpečujú ochranu tým spoločnostiam, ktoré investujú do výskumu a vývoja. Tým, že odmeňujú tvorivosť a invencie a chránia spoločnosti a inovácie pred neoprávneným privlastnením a použitím technologických poznatkov, sú práva duševného vlastníctva ústredným prvkom systému inovácií a sú základom pre akýkoľvek prenos technológií. Je nevyhnutné zabezpečiť, aby rámec práv duševného vlastníctva slúžil potrebám novej ekonomiky, najmä otvoreným inováciám a inováciám, ku ktorým sa dospeje vďaka spolupráci.

Zavedenie **jednotného patentu** a vytvorenie **jednotného systému riešenia patentových sporov** v Európe povedie k zníženiu nákladov⁴² a obmedzí roztrieštenosť patentovej ochrany v rámci jednotného trhu, vďaka čomu dôjde k odstráneniu nadbytočných nákladov na súdne spory a posilní sa právna istota. Okrem toho bude do konca roka 2014 k dispozícii bezplatný nástroj na automatický preklad⁴³ pre všetky európske jazyky. Vynálezcovia, ktorí sa usilujú o patentovú ochranu, majú k dispozícii nástroje na urýchlenie tohto konania až po udelenie

³⁹ KOM(2010) 245.

⁴⁰ KOM(2011) 942 „Koherentný rámec na posilnenie dôvery v jednotný digitálny trh elektronického obchodu a online služieb“. Pozri tiež KOM(2011) 942 v konečnom znení „Koherentný rámec na posilnenie dôvery v jednotný digitálny trh elektronického obchodu a online služieb”.

⁴¹ KOM(2012) 225 „Európsky program pre spotrebiteľov - Podpora dôvery a rastu”.

⁴² Náklady na registráciu a preklady na účely získania patentovej ochrany v Európe sa znížia až o 80 %.

⁴³ Pozri internetovú stránku pre „Patent Translate“, <http://www.epo.org/searching/free/patent-translate.html>.

patentu. Iniciatívy založené na výsledkoch práce iných úradov ako aj harmonizácia hmotného patentového práva (vrátane stanovenia celosvetovo harmonizovaného obdobia odkladu a iných súvisiacich otázok) na medzinárodnej úrovni, môžu ďalej posilniť patentový systém v dlhodobom horizonte a prispieť k ďalšiemu zníženiu nákladov.

Na doplnenie patentového systému by sa mohli použiť ďalšie nástroje. Jedným z nich je optimalizácia využitia a ochrana obchodného tajomstva. Nie všetky inovačné kroky sú patentovateľné, ale ich výsledky si zasluhujú ochranu pred neoprávneným privlastnením. Aj napriek tomu, že niektoré vynálezy patentovateľné sú, spoločnosti sa môžu domnievať, že ich lepšie ochránia utajením. Inovátori sa preto môžu niekedy rozhodnúť chrániť inovácie (a ich návratnosť) len tým, že nezverejnia svoje obchodné tajomstvá. Neexistujú žiadne právne predpisy EÚ o ochrane obchodného tajomstva a táto oblasť je upravená na úrovni členských štátov. V právnych predpisoch členských štátov však existujú značné rozdiely, pokiaľ ide o charakter a rozsah ochrany obchodného tajomstva, ako aj o prostriedky odškodnenia a nápravné opatrenia. Komisia skúma, či existujúce rozdiely medzi prístupmi členských štátov môžu vytvoriť prekážky a transakčné náklady pre spoločnosti s cezhraničnou pôsobnosťou, najmä v prípade malých a stredných podnikov.

Na nekótované spoločnosti sa vzťahujú vnútroštátne účtovné pravidlá, ktoré sú výsledkom transpozície štvrtej účtovnej smernice. Napriek tomu, že táto smernica umožňuje členským štátom, aby si v tomto zmysle vytvorili vlastné pravidlá, nedochádza v súčasnosti k žiadnemu významnému uznávaniu hodnoty patentov a iných práv duševného vlastníctva, najmä v účtovných uzávierkach malých a stredných podnikov. Podniknú sa kroky na preskúmanie spôsobu, ako umožniť podnikom získať účinné uznanie **hodnoty ich patentov**, okrem iného v ich účtovných uzávierkach, a na preskúmanie možných prínosov rozšíreného uverejňovania, pokiaľ ide o prístup k financiám. Okrem toho sú čoraz dôležitejšie programy poistenia proti sporom v oblasti práv duševného vlastníctva.

Účinný systém práv duševného vlastníctva musí zahŕňať vopred poskytnuté (ex ante) záruky a následné (ex post) vymáhanie voči tým, ktorí nedodržiavajú pravidlá. Patentové pasce, zadržiavanie patentov a patentové vojny a porušovanie týchto práv (ako napríklad falšovanie a pirátstvo) poškodzujú priamo obeť a narušajú dôveru v systém práv duševného vlastníctva.

Rýchly technologický pokrok v priemysle s významom pre celé hospodárstvo viedol ku vzniku rizík, ktoré môžu prameniť z patentových húštín⁴⁴ a patentových pascí⁴⁵. V rámci štúdií sa odhalili **patentové húštiny v 9 z 30 technologických oblastí**. Účinný a primeraný regulačný systém by mohol podporiť formy krížových licencií, ktoré sú priaznivé pre hospodársku súťaž, alebo dojednanie o združení patentov ako účinné trhovno-orientované nástroje na zmiernenie uvedených rizík. Ako súčasť tohto regulačného systému vykoná Komisia aktualizáciu svojich pravidiel týkajúcich sa dohôd o prevoze technológií. Okrem toho možno ďalej pokračovať v práci na súčasných zárukách, ako sú **spravodlivé, primerané a nediskriminačné podmienky** udeľovania licencií. Doplnenie záruk, užšia spolupráca

⁴⁴ O „patentovej húštine“ hovoríme v prípade, ak sa na jeden výrobok vzťahuje značný počet patentov, ktoré vlastní rôzni držiteľia patentov. Hromadenie licenčných poplatkov je dôsledkom nezávislého stanovovania cien týchto navzájom sa dopĺňajúcich patentov. Patentové húštiny sú rozšírené v oblasti komunikačných technológií, polovodičov, optiky, elektrických strojov a lekárskech technológií.

⁴⁵ O „patentovej pasci“ hovoríme v prípade, ak účastník konania pre stanovenie normy uverejní, že je držiteľom patentu alebo že podal žiadosť o patent v súvislosti s technológiou uvedenou v norme, až v momente, keď je norma prijatá, a následne odmietne udeliť licenciu na tieto patenty alebo je ochotný ju udeliť len za nespravodlivých, neprimeraných alebo diskriminačných podmienok.

a výmena informácií medzi patentovými úradmi a normalizačnými organizáciami by mohli priniesť značné zlepšenie v krátkodobom horizonte.

Práva duševného vlastníctva ohrozuje stále sa zvyšujúci počet prípadov **falšovania a pirátskej výroby** výrobkov. Zo správ Komisie o výrobkoch zabavených na hraniciach EÚ vyplýva, že počet zabavených výrobkov a počet prípadov sa výrazne zvýšil od roku 2000. Práva duševného vlastníctva, ktoré nemožno vymáhať, nemajú zmysel. Preto sa v roku 2004 zaviedol minimálny spoločný rámec upravujúci občianskoprávne vymáhanie práv duševného vlastníctva (smernica 2004/48/ES), ktorý umožňuje nielen podniknúť kroky priamo proti tým, ktorí tieto práva porušujú, ale aj proti sprostredkovateľom (online alebo offline), ktorých služby využívajú na porušovanie týchto práv tretie osoby. Tento rámec, ktorý je v súčasnosti predmetom preskúmania, umožňuje držiteľom práv prijať opatrenia v prípade, že došlo k porušeniu ich práv duševného vlastníctva.

Ako doplnok k opatreniam, nápravným opatreniam a sankciám stanoveným právnymi predpismi by boj proti falšovaniu a pirátstvu mohli veľmi pragmatickým spôsobom posilniť dobrovoľné prístupy založené na spolupráci, ako je Európske stredisko pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva⁴⁶. Taktiež memorandum o porozumení týkajúce sa predaja falšovaného tovaru cez internet⁴⁷ sa osvedčilo ako účinný spôsob obmedzenia predaja falšovaných výrobkov cez internet.

- *Komisia skúma veľmi roztrieštený právny rámec ochrany obchodného tajomstva a pracuje na možných variantoch v snahe doceliť, aby investície do cenných znalostí a informácií v celom vnútornom trhu, ako aj prevod a zdieľanie týchto znalostí a informácií boli pre podniky a výskumné subjekty efektívnejšie a menej nákladné.*
- *Komisia zváži najvhodnejšie metódy oceňovania, ako aj vzťah medzi trhom s právami duševného vlastníctva a zodpovedajúcim ocenením a uverejnením práv duševného vlastníctva v účtovníctve, a to v nadväznosti na závery, ktoré skupina odborníkov sformuluje v súvislosti s touto problematikou v roku 2013.*
- *Komisia zváži opatrenia, ktoré môžu prispieť k väčšej transparentnosti a k lepšiemu zaobchádzaniu s právami duševného vlastníctva v oblasti normalizácie.*
- *Komisia bude podporovať spoluprácu medzi patentovými úradmi a normalizačnými organizáciami vrátane iniciatív, ako je úprava patentov a prepojenie databáz.*
- *Rada a Európsky parlament by mali naliehavo prijať revidované znenie nariadenia (1383/2003/ES) o presadzovaní colných predpisov.*

4. Medzinárodné trhy

Európska únia je vedúcou svetovou obchodnou veľmocou, ale svetová ekonomika sa rýchlo mení a stáva sa čoraz viac multipolárnou. Hlavné rozvíjajúce sa ekonomiky (najmä Brazília, Rusko, India a Čína) aj naďalej rýchlo rastú a väčšina z nich zaviedla ambiciózne priemyselné politiky so silným zameraním na technológie a priemyselné inovácie v snahe „vystúpiť vyššie

⁴⁶ Nariadenie (EÚ) č. 386/2012 z 19. apríla 2012; Ú. v. ES L 129, 16.5.2012, s. 1.

⁴⁷ http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/stakeholders/index_en.htm#maincontentSec2

na rebríčku kvality“ a prejsť na ekologickejšiu výrobu. Dochádza tiež k znepokojujúcemu trendu zavádzať protekcionistické opatrenia a diskriminačné praktiky⁴⁸.

Komisia pracuje na tom, aby došlo k otvoreniu trhov a aby sa Európa prepojila s hlavnými zdrojmi a regiónmi globálneho rastu. Komisia sa bude aj naďalej usilovať o **ambiciózny obchodný a investičný program**⁴⁹ v duchu vzájomnosti a s cieľom vzájomného prospechu, ako aj o komplexný program presadzovania právnych predpisov so zameraním sa najmä na prístup na trh, odstraňovanie prekážok, otvorenie verejného obstarávania hospodárskej súťaži, zabezpečenie účinného presadzovania obchodných pravidiel (napríklad v súvislosti s dotáciami), najvyššie normy ochrany medzinárodných investícií a plnú ochranu práv duševného vlastníctva. Jednotné uplatňovanie previerok konkurencieschopnosti pri posudzovaní vplyvu na začiatku obchodných a investičných rokovaní a vypracovanie komplexnej analýzy pre Európsky parlament a Radu po ukončení rokovaní pomôže optimalizovať vplyv dohôd o voľnom obchode na priemysel a na hospodárstvo EÚ.

Oznamovací postup v rámci dohody WTO o technických prekážkach obchodu je dôležitým nástrojom na zlepšenie prístupu na trh, ale zúčastnené strany, najmä malé a stredné podniky, ho nedostatočne využívajú. Komisia zabezpečí, aby informácie obsiahnuté v Dohode o technických prekážkach obchodu, ktoré sa týkajú požiadaviek na prístup na trh, boli dostupnejšie, a celý postup vo väčšej miere zviditeľní a sprístupní pre zúčastnené strany.

V súlade s Lisabonskou zmluvou **sa rozvíja komplexná medzinárodná investičná politika**⁵⁰, a to prostredníctvom kombinácie dvojstranných rokovaní, dialógov s kľúčovými partnermi a aktívnej účasti na medzinárodných fórach. Malo by to viesť k lepšiemu prístupu na kľúčové trhy a k vysokým štandardom ochrany investícií EÚ v tretích krajinách a zabezpečiť rovnaké podmienky pre spoločnosti z EÚ. Zároveň je nutné zachovať otvorené a nediskriminačné prostredie, aby sa ďalej zvyšovala atraktivita investícií v EÚ⁵¹, najmä pre priame zahraničné investície „na zelenej lúke“, ktoré vytvárajú rast a pracovné miesta, a prípadne zvýšiť transparentnosť priamych zahraničných investícií v EÚ.

Aby Komisia zabezpečila prístup k surovinám a tiež k svojim iniciatívam v oblasti obchodnej politiky⁵², bude aj naďalej rozvíjať svoju „**diplomaciu v oblasti surovín**“⁵³ a zlepšiť zameranie regulačnej spolupráce v tejto oblasti. Medzi cieľové regióny a krajiny patria Grónsko⁵⁴, partnerské krajiny Stredomoria, krajiny južného Kaukazu, Latinská Amerika, Afrika a Ázia.

Spoločnosti v EÚ potrebujú lepšiu podporu a vedenie v procese ich internacionalizácie s cieľom zvýšiť podiel medzinárodne aktívnych malých a stredných podnikov v EÚ (v súčasnosti sa ich počet odhaduje na 13 %). „**Misie pre rast**“, ktoré Komisia vedie v tretích krajinách so zástupcami priemyslu EÚ a malých a stredných podnikov a ktoré by sa nemali

⁴⁸ KOM(2012) 70, „Správa o obchodných a investičných prekážkach v roku 2012“.

⁴⁹ KOM(2010) 612, „Obchod, rast a svetové záležitosti“. Pozri aj pracovný dokument útvarov Komisie SWD(2012) 219.

⁵⁰ KOM(2010) 343, „Na ceste ku komplexnej európskej medzinárodnej investičnej politike“.

⁵¹ Uznesenie Európskeho parlamentu z 3. júla 2012 o atraktivite investovania v Európe.

⁵² GR TRADE, „EU Trade Policy for Raw materials. Second Activity Report“ (Obchodná politika EÚ v oblasti surovín. Druhá správa o činnosti).

⁵³ V tejto oblasti Komisia tiež vyvíja ďalšie iniciatívy ako podávanie správ o jednotlivých krajinách.

⁵⁴ V júni 2012 bolo podpísané vyhlásenie o úmysle vo veci spolupráce v oblasti nerastných zdrojov s Grónskom – Pokrok pri vytváraní politiky Európskej únie pre Arktídu, JOIN(2012) 19 v konečnom znení.

zamieňať s tradičnými činnosťami na podporu obchodu, môžu zohrávať pozitívnu úlohu pri zabezpečovaní spoločného rámca pre spoluprácu medzi priemyselnou politikou a politikou pre malé a stredné podniky a prispieť tak k podpore obchodných vzťahov.

EÚ pracuje na revízii stratégie presadzovania práv duševného vlastníctva v tretích krajinách, čo je zásadná zložka jej iniciatív zameraných na boj proti falšovaniu. V tejto súvislosti Komisia priamo podporuje malé a stredné podniky pri ochrane ich duševného vlastníctva na kľúčových zahraničných trhoch prostredníctvom asistenčnej služby pre práva duševného vlastníctva malých a stredných podnikov a užívateľsky ústretových internetových nástrojov, ako je transatlantický portál o právach duševného vlastníctva EÚ a USA. Taktiež sa zlepší účinnosť štruktúr EÚ na podporu podnikania v tretích krajinách.

Napokon Komisia doplní vonkajšie činnosti vnútornými iniciatívami a bude sa usilovať o vzájomnú podporu medzi politikami a regulačnými iniciatívami v oblasti jednotného trhu a vonkajšími prioritami, aby sa zamedzilo takým regulačným prístupom, ktoré narušujú obchod.

Komisia:

- *Prijme opatrenia na zvýšenie viditeľnosti oznamovacieho postupu v rámci Dohody o technických prekážkach obchodu a zlepši jeho dostupnosť pre priemysel, najmä pre malé a stredné podniky.*
- *Bude ďalej cielene rozvíjať „diplomaciu v oblasti surovín“ a v plnej miere vykoná stratégiu internacionalizácie malých a stredných podnikov⁵⁵.*
- *Bude podporovať presadzovanie práv duševného vlastníctva v tretích krajinách a rozšíri škálu nástrojov na zaistenie práv duševného vlastníctva na medzinárodných trhoch vrátane iniciatív asistenčnej služby pre práva duševného vlastníctva malých a stredných podnikov v rámci krajín ASEAN a Mercosur, a zlepši účinnosť štruktúr EÚ na podporu podnikania v tretích krajinách tým, že ich prepojí so sieťou Enterprise Europe Network.*
- *Bude naďalej podporovať medzinárodnú regulačnú spoluprácu a zblížovanie regulačných predpisov, najmä vo vzťahu k susedným krajinám, aby podporila vytvorenie trhov pre nové výrobky a technológie a zabezpečila vzájomnú podporu medzi iniciatívami v oblasti jednotného trhu a vonkajšími prioritami.*

C. Prístup k financiám a kapitálovým trhom

Obnova a budúci rast európskeho priemyslu závisí od dostupnosti kapitálu, aby bolo možné zrealizovať investície potrebné na zavedenie nových technológií a zariadení v záujme zlepšenia našej konkurencieschopnosti. Z našej konzultácie so zúčastnenými stranami a z prieskumu, žiaľ, jasne vyplýva, že **prístup na kapitálové trhy a k úverom je pre európske podniky veľkým problémom.**

Slabý dopyt po úveroch sčasti vysvetľuje súčasnú nízku úroveň úverovej činnosti bánk, ale veľmi dôležitý význam majú aj obmedzenia na strane ponuky.⁵⁶ Potrebné znižovanie

⁵⁵ KOM(2011) 702, „Malý podnik, veľký svet – nové partnerstvo na pomoc MSP pri využívaní globálnych príležitostí“.

zadlžovania a reštrukturalizácia bankového sektora pravdepodobne oneskoria oživenie bankovej úverovej činnosti. Tento problém sa obzvlášť závažne dotýka malých a stredných podnikov. Podľa aprílového prieskumu ECB o prístupe malých a stredných podnikov k financiam sa v prípade malých a stredných podnikov zaznamenalo vyššie percento zamietnutých žiadostí o úver (13 % oproti predchádzajúcim 10 %).

Väčšina európskych priemyselných podnikov závisí vo veľkej miere od bankových úverov. V USA prevyšujú dlhové cenné papiere aj kapitalizácia trhu s cennými papiermi celkový objem aktív bánk. Kapitálový trh s dlhovými nástrojmi na financovanie spoločností predstavuje v Európe len 7 % HDP, kým v USA dosahuje 35 % HDP⁵⁷. V dôsledku tejto štrukturálnej črty hospodárstva EÚ je priemysel EÚ citlivejší voči vplyvu bankovej krízy, pretože dostupnosť alternatívnych zdrojov financovania je obmedzená.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia navrhuje niekoľko opatrení na zlepšenie prístupu priemyslu ku kapitálu. Prvá skupina opatrení závisí od podpory verejného sektora, kým druhá skupina zahŕňa opatrenia, ktoré by mohli pomôcť uľahčiť prístup na kapitálové trhy.

1. Podpora verejného sektora v záujme uľahčenia prístupu priemyslu ku kapitálu

Nové plánovanie pre **viacročný finančný rámec na obdobie 2014 – 2020** zjednoduší a posilní účinnosť finančných nástrojov na podporu inovačných činností. Možnosť využívania zdrojov vyčlenených na program **Horizont 2020** v kombinácii s programom **COSME** uľahčí prechod od technologického rozvoja k priemyselnému a trhovému využitiu nových technológií. Väčšie využívanie finančného nástroja s rozdelením rizika pomôže znížiť riziko pre spoločnosti s veľkým potenciálom rastu.

Politika súdržnosti ponúka integrovaný prístup k riešeniu potrieb malých a stredných podnikov, ktorý sa vzťahuje na všetky fázy zakladania a rozvoja podnikov, a je najväčším zdrojom podpory EÚ pre malé a stredné podniky v celkovej výške 25 miliárd EUR, ktoré sú priamo určené pre malé a stredné podniky v súčasnom finančnom období (2007 – 2013), z 55 miliárd EUR vyčlenených na podporu podnikov v rámci regionálnej politiky. Konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov je taktiež jasnou prioritou, na ktorú sa sústreďí financovanie v rámci politiky súdržnosti v budúcnosti. Podporné opatrenia kombinujú priamu finančnú podporu poskytovanú tak v podobe grantov, ako aj revolvingových finančných nástrojov s poradenstvom a podpornými službami, okrem iného aj v oblasti odbornej prípravy a podnikania. Cieľom je pomôcť malým a stredným podnikom využívať siete a klastre a rozvíjať nové obchodné modely a prinášať nové myšlienky rýchlejšie na miestne a svetové trhy.

Komisia bude spolupracovať s EIB a EIF, aby zabezpečila používanie účinnejších a efektívnejších finančných nástrojov na investovanie zdrojov vyčlenených na programy Horizont 2020 a COSME.

⁵⁶ V správe ECB o finančnej integrácii za rok 2012 sa uvádza, že: „oslabenie a roztrieštenosť mechanizmov financovania bánk eurozóny malo prostredníctvom prenosového kanálu vplyv aj na podmienky pre poskytovanie úverov, ktoré sú dostupné pre reálnu ekonomiku“. ECB, správa o finančnej integrácii, apríl 2012, s. 57.

⁵⁷ Standard & Poors, „The Credit Overhang“, RatingsDirect, 31. júl 2012, s. 5.

Členské štáty by mali zabezpečiť, aby účinné využívanie Kohézneho fondu a štrukturálnych fondov podporené koncepciou „inteligentnej špecializácie“ prispelo k rastu a zamestnanosti vďaka zlepšeniu priemyselnej konkurencieschopnosti (2013).

S cieľom uľahčiť prístup k financiam⁵⁸ Komisia zriadi jednotný portál, ktorý bude poskytovať informácie o tom, ako získať prístup k finančným prostriedkom z rôznych programov EÚ v každej krajine.⁵⁹

Okrem týchto strednodobých až dlhodobých opatrení sa odhaduje, že zvýšenie kapitálu **Európskej investičnej banky** o 10 miliárd EUR by už v blízkej budúcnosti malo vytvoriť 60 miliárd EUR dodatočnej úverovej kapacity. V zásade sa 10 až 15 miliárd EUR vyčlení pre malé a stredné podniky, podobná suma sa vyčlení na inovácie a 15 až 20 miliárd EUR na efektívnosť využívania zdrojov⁶⁰.

S cieľom urýchliť obnovu a rast:

- *Zvýšená úverová kapacita vyplývajúca z navýšenia kapitálu EIB bude k dispozícii už v roku 2013 pri využití súčasných úverových nástrojov EIB. Po roku 2014 sa začnú používať nové nástroje vyvinuté pre nový finančný rámec.*
- *Členské štáty by mali v súvislosti so súčasným programovým obdobím štrukturálnych fondov 2007 – 2013 preskúmať všetky možnosti nasmerovania zostávajúcich zdrojov na šesť prioritných akčných línií uvedených v tomto oznámení a obzvlášť na projekty, ktorých cieľom je zvýšiť konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov.*
- *Vykonávanie akčného plánu pre prístup k financiam je aj naďalej hlavnou prioritou na európskej úrovni, ak sa má zlepšiť prístup podnikov k finančným prostriedkom. Členské štáty by taktiež mali prijať opatrenia na uľahčenie financovania na miestnej, regionálnej a celoštátnej úrovni.*
- *Členské štáty by taktiež mali prijať opatrenia na zjednodušenie finančného prostredia na miestnej, regionálnej a celoštátnej úrovni v súlade s pravidlami štátnej pomoci.*

2. Prístup na kapitálové trhy

V dôsledku krízy sa ďalej znižuje počet už obmedzených možností financovania, ktoré majú k dispozícii malé a stredné podniky a podniky so strednou kapitalizáciou. Sekuritizačný trh pre úvery malým a stredným podnikom stagnuje. Oživenie tohto trhu v prostredí účinnejšieho obozretného dohľadu a regulácia na zachovanie stability finančných trhov by mohli prispieť k dlhodobému financovaniu projektov.

Zhoršujúce sa hospodárske vyhliadky si taktiež vybrali svoju daň, pokiaľ ide o prístupnosť rizikového kapitálu. Mnoho fondov rizikového kapitálu si uchováva len svoje portfólio

⁵⁸ KOM(2011) 870 v konečnom znení.

⁵⁹ Prístup k finančným nástrojom EÚ získate na ďalej uvedenej internetovej stránke, kde môžete nájsť banky alebo fondy rizikového kapitálu, ktoré poskytujú financovanie vo vašej krajine: <http://access2finance.eu>

⁶⁰ Priority EIB v oblasti úverov spojené s navýšením kapitálu: Spoločná správa Európskej komisie a Európskej investičnej banky pre Európsku radu, pozri: <http://www.eib.org/attachments/lending-policy-associated-with-a-capital-increase-final.pdf>

spoločností a vyhýba sa novým obchodom. Európske fondy rizikového kapitálu sú aj naďalej z veľkej časti orientované vnútroštátne, sú príliš malé a často neschopné zaistiť prílev podnikateľských, resp. investičných príležitostí, pretože rámcové podmienky ešte stále nie sú dostatočne priaznivé.

Uľahčenie prístupu malých a stredných podnikov ku kapitálovým trhom sa stalo dôležitým cieľom na úrovni EÚ, ako aj na vnútroštátnej úrovni. V decembri 2011 Komisia prijala Akčný plán na zlepšenie prístupu MSP k financiam.⁶¹ Okrem iných opatrení zahŕňa tento akčný plán návrh na vytvorenie **skutočného jednotného trhu pre fondy rizikového kapitálu v Európe** a návrh na **nový režim pre európske fondy sociálneho podnikania**, ktoré Komisia predstavila v decembri 2011. Vzhľadom na význam týchto opatrení pre rýchlo rastúce malé a stredné podniky by Rada a Európsky parlament mali čo najskôr dospieť k dohode o týchto návrhoch.

Okrem vlastného kapitálu by sa mohli zväžiť aj iné druhy finančných kanálov.⁶² Najtradičnejším z nich je systém súkromného umiestňovania, ktorý je zaužívaný v USA a ktorý umožňuje odvetviu poisťovníctva a penzijných fondov poskytovať kapitál priamo podnikom bez sprostredkovateľskej činnosti bánk. Medzi iné nástroje patrí financovanie dodávateľských reťazcov, financovanie na základe aktív, faktoring alebo diskontovanie faktúr, lízing, tzv. podnikateľský anjeli a pôžičky medzi partnermi.

Pokrok v rozvoji týchto možností financovania si bude vyžadovať nejaký čas a obozretnosť zo strany regulačného orgánu. Trhové značky malých a stredných podnikov, ktoré sa nedávno navrhli v rámci revízie **smernice o trhoch finančných nástrojov** by mohli byť veľmi užitočné na posilnenie ochrany investorov. Medzitým možno v krátkodobom horizonte položiť niekoľko stavebných kameňov na prekonanie zostávajúcich prekážok v cezhraničných činnostiach. Napríklad by sa mohli poskytnúť usmernenia na harmonizáciu hodnotenia malých a stredných podnikov v celej EÚ. Uľahčili by sa tým cezhraničné operácie malých a stredných podnikov a podnikov so strednou kapitalizáciou.

V zelenej knihe o financovaní dlhodobých investícií v EÚ, ktorá sa má predložiť približne ku koncu roka 2012, Komisia bližšie preskúma spôsob, ako uľahčiť a diverzifikovať prístup k financiam pre malé a stredné podniky a podniky so strednou kapitalizáciou.

Komisia bude podporovať výmenu najlepších postupov medzi členskými štátmi v oblasti alternatívnych spôsobov financovania malých a stredných podnikov a podnikov so strednou kapitalizáciou. Krajiny, v ktorých sú trhy s rizikovým kapitálom stále značne nerozvinuté, by mali preskúmať prevádzkové prostredie fondov rizikového kapitálu, aby vyhodnotili vhodné opatrenia, pomocou ktorých by sa zlepšil prístup podnikov, ktoré majú veľký potenciál rastu, k vlastnému kapitálu. Rovnako by mali existovať príslušné stimuly pre podnikateľských anjelov, aby sa stal tento druh investícií atraktívnym.

⁶¹ KOM(2011) 870 v konečnom znení.

⁶² Niektoré členské štáty už poskytujú malým a stredným podnikom a podnikom so strednou kapitalizáciou inovatívne alternatívne finančné prostriedky. V Nemecku realizovalo päť búrz cenných papierov 50 emisií dlhopisov pre podniky so strednou kapitalizáciou v jednotlivých objemoch obvykle v rozsahu 30 až 100 miliónov EUR. Dva nové alternatívne trhy sa otvoria na jeseň tohto roku vo Francúzsku a Švédsku. V Taliansku sa v rámci trhu s pevným výnosom rozšíria možnosti obchodovania tak, aby zahŕňali predtým nekótované cenné papiere. Ministerstvo pre podnikanie, inovácie a zručnosti v Spojenom kráľovstve začalo komplexný prieskum alternatívnych nástrojov financovania vrátane trhov s pevným výnosom.

Komisia vyzýva Radu a Európsky parlament, aby urýchlene prijali návrh nariadenia o európskych fondoch rizikového kapitálu⁶³.

Komisia dokončí v roku 2012 preskúmanie daňových prekážok pri cezhraničných investíciách rizikového kapitálu a v prípade potreby predloží návrhy na uľahčenie týchto investícií, pričom sa zároveň bude snažiť zamedziť vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a daňovým únikom.

D. Kľúčová úloha ľudského kapitálu

1. Riešenie súčasných problémov: vytváranie pracovných miest

Úpravy trhu počas krízy a jej dozvukov si vyžadujú dôkladnú koordináciu príslušných politík EÚ a spoločné úsilie na strane EÚ a členských štátov. Na tento účel Komisia vyzvala členské štáty⁶⁴, aby kladli väčší dôraz na politiky vytvárania pracovných miest, ako sa uvádza v balíčku týkajúcom sa zamestnanosti, ktorý Európska komisia navrhla v apríli. Členské štáty sa musia zamerať na politiky vytvárania pracovných miest, najmä pri využívaní potenciálu nových technológií a zeleného hospodárstva, a riešiť nezamestnanosť mládeže. Transformácia hospodárstva týmto smerom zvýši konkurencieschopnosť a poskytne dôležité zdroje na vytváranie pracovných miest, ktoré **sú nevyhnutné na dosiahnutie cieľa 75 % zamestnanosti v EÚ do roku 2020, a to prostredníctvom 17,6 milióna nových pracovných miest.**

Konkurencieschopná a účinná priemyselná politika tiež závisí od dynamických trhov práce a kľúčovou premennou v tomto procese je mobilita pracovných síl. Transformácia Európskych služieb zamestnanosti (EURES) na európsky nástroj pre umiestňovanie a nábor pracovníkov má zabezpečiť ľahšie zladenie požiadaviek a zručností a ľahšie umiestňovanie a nábor pracovníkov v EÚ.

Kríza ukázala, že v čase hospodárskeho poklesu môže byť vnútorná flexibilita veľmi účinným prostriedkom na udržanie zamestnanosti a zníženie nákladov na prispôsobenie, ako sa potvrdilo v konzultácii o zelenej knihe o reštrukturalizácii⁶⁵. Vyžaduje si to však opatrenia na uľahčenie hladkých prechodov medzi zamestnaniami, ktoré by mali prijať tak sociálni partneri, ako aj verejné orgány. Členské štáty by sa mali zamerať na ciele a vyvážené reformy v právnych predpisoch o ochrane zamestnania, aby došlo k náprave segmentácie alebo k obmedzeniu nadmerného využívania neštandardných zmlúv a zneužívania predstieranej samostatnej zárobkovej činnosti. Zlepšenie kvality stáží v Európe pomôže uľahčiť prechody zo školy do zamestnania a zlepšiť zamestnateľnosť mladých ľudí.

Silný sociálny dialóg je spoločnou črtou tých krajín, v ktorých trhy práce dokázali lepšie odolávať kríze. Preto je dôležité zapojiť európskych a vnútroštátnych sociálnych partnerov do pravidelnejšej výmeny názorov.

Komisia nalieha na členské štáty, aby prijali ambiciózny prístup a politiky na vytváranie pracovných miest v rámci svojich národných plánov zamestnanosti.

⁶³ KOM(2011) 860 v konečnom znení.

⁶⁴ KOM(2012) 173 v konečnom znení, Smerom k oživeniu hospodárstva sprevádzanému tvorbou veľkého počtu pracovných miest, KOM(2012) 299 v konečnom znení, Opatrenia v prospech stability, rastu a zamestnanosti.

⁶⁵ „Reštrukturalizácia a predvídanie zmien: aké ponaučenia vyplývajú z nedávnych skúseností?“ KOM(2012) 7.

Reforma siete Európskych služieb zamestnanosti v rámci EHP EURES pomôže zvládať požiadavky na zručnosti a zmeny zamestnania.

V roku 2012 by sa mal dokončiť rámec pre zapojenie sociálnych partnerov do navrhovania politik zamestnanosti, vrátane otázok týkajúcich sa zručností a odbornej prípravy, v rámci európskeho semestra pre koordináciu politik.

Komisia sa usiluje o vytvorenie rámca kvality stáží, ktorý by mal podnecovať podniky k tomu, aby ponúkali stáže poskytujúce kvalitný vzdelávací obsah, dôstojné pracovné podmienky a dobrý odrazový mostík na vstup na trh práce.

2. Investície do zručností a odbornej prípravy, ktoré by mali sprevádzať štrukturálne zmeny

Úspech európskeho priemyslu bude závisieť od jeho schopnosti využívať súčasný a budúci potenciál európskeho ľudského kapitálu, pričom osobitný dôraz sa bude klásť na šesť prioritných akčných línií vymedzených v tomto oznámení. Naša konzultácia zdôraznila **význam, ktorý priemysel pripisuje zručnostiam, pokiaľ ide o konkurencieschopnosť**. Skupina odborníkov pre iniciatívu „Nové zručnosti pre nové pracovné miesta“⁶⁶ jasne ukázala, že je potrebné spojiť vzdelávanie a odbornú prípravu s priemyslom, aby bolo možné lepšie predvídať budúci dopyt po zručnostiach.

Zručnosti sú kľúčovou hnacou silou pre rast, zamestnanosť a konkurencieschopnosť: sú základom produktivity a inovácií. Európa však čelí vážnym problémom, pokiaľ ide o ponuku zručností. Už dnes **nesúlad medzi ponukou a dopytom v oblasti zručností** – a v niektorých členských štátoch dokonca nedostatok zručností – **bránia v raste a zamestnanosti**. Vzdelávací systém musí poskytovať vhodné zručnosti, ktoré možno využiť v priemysle, a to najmä pre osoby, ktoré ukončujú školskú dochádzku, a absolventov. Investície do odbornej prípravy sú zároveň investíciami do inovácií, pretože mnoho technických zmien vyplýva z čiastkových inovácií, na ktoré prichádzajú kvalifikovaní pracovníci a inžinieri v továrňach⁶⁷. Predpokladom pre investície do nových zručností a odbornej prípravy je však potreba ďalej rozvíjať nástroje na monitorovanie a predvídanie potrieb a nesúladu medzi ponukou a dopytom v oblasti zručností. Na európskej úrovni sa už v súčasnosti vyvíjajú niektoré nástroje, ktoré majú slúžiť na tieto účely.

3. Predvídanie potrieb v oblasti zamestnanosti a zručností a riadenie reštrukturalizácie v rámci podnikov

Predvídanie potrieb v oblasti zamestnanosti a zručností sa považuje za nevyhnutný predpoklad úspechu každého podnikania. Má vplyv na konkurencieschopnosť a dlhodobú

⁶⁶ Nové zručnosti pre nové pracovné miesta: treba konať. Správa skupiny odborníkov pre iniciatívu „Nové zručnosti pre nové pracovné miesta“ vypracovaná pre Európsku komisiu, február 2010, k dispozícii na internetovej stránke: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=568&langId=sk>

⁶⁷ Európsky inovačný a technologický inštitút (EIT) zohráva zásadnú úlohu pri cezhraničnej výchove talentov a pri podpore inovácií, ktorých hnacím elementom sú ľudia, vďaka integrácii výskumu, vysokoškolského vzdelávania a podnikania – tzv. vedomostný trojuholník. Prostredníctvom znalostných a inovačných spoločenstiev EIT zabezpečuje nové kariérne možnosti prepájajúce vysokoškolské vzdelávanie a súkromný sektor ako aj inovačné programy profesionálneho rozvoja. Podnikanie je kľúčovou zložkou programov znalostných a inovačných spoločenstiev EIT, vďaka ktorým získavajú špičkoví výskumníci a študenti znalosti a postoje, ktoré im umožňujú premeniť nápady na nové podnikateľské príležitosti.

perspektívu spoločností bez ohľadu na priemyselné odvetvia, v ktorých pôsobia. V tejto súvislosti môže mať dobré predvídanie potrieb a dobre pripravená reštrukturalizácia pozitívny vplyv nielen na udržateľnú konkurencieschopnosť podnikov, ale môžu mať významný presahujúci účinok na iné trhy a odvetvia a môžu súčasne zvýšiť celkovú zamestnateľnosť pracovníkov a uľahčiť ich prechody do nových zamestnaní. Odpovede na zelenú knihu Komisie „Reštrukturalizácia a predvídanie zmien: poučenie z nedávnych skúseností“ potvrdzujú, že **predvídanie má zásadný význam pre investície do ľudského kapitálu**, ale zostáva ešte vyriešiť jeden z hlavných problémov, ktorým je vymedzenie potrieb v oblasti zamestnanosti a zručností a zodpovedajúce investície. Najmä schopnosť malých a stredných podnikov s veľkým potenciálom rastu predvídať potreby v oblasti zamestnanosti a zručností je v porovnaní s veľkými spoločnosťami oveľa obmedzenejšia, a preto je naliehavo nutné posilniť ich schopnosť predvídať a prijímať vhodné rozhodnutia, pokiaľ ide o investície do ľudského kapitálu, aby mohli zároveň plne využiť svoj potenciál byť hnacím motorom inovácií a rastu v Európe.

Aby sa zosúladiť ponuka zručností s potrebami trhu práce, Komisia:

1. Vytvorí viacjazyčnú európsku klasifikáciu zručností, kompetencií a povolání.
2. Bude presadzovať vytváranie európskych rád pre sektorové zručnosti a vedomostné aliancie a aliancie sektorových zručností a podporí rozvoj partnerstiev viacerých zúčastnených strán v odvetví informačných a komunikačných technológií, aby sa zamedzilo nedostatku zručností v tomto odvetví.

Komisia bude podporovať využívanie štandardizovaných systémov osvedčovania zručností prostredníctvom programu „Inteligentná energia – Európa“ v rokoch 2013 – 2014.

Komisia bude podporovať členské štáty pri „prehodnocovaní zručností“ tým, že im poskytne politické usmernenie v novembrovom oznámení o vykonávaní účinných reforiem a rozvoji účinných systémov vzdelávania a odbornej prípravy, ktorých výsledkom bude lepšia ponuka zručností.

IV. ZÁVER: RIADENIE A CIELE

Priemysel môže veľkou mierou prispieť k tomu, aby sa hospodárstvo EÚ dostalo z krízy. V tomto oznámení sa načrtla proaktívna priemyselná politika, ktorá môže zlepšiť našu konkurencieschopnosť a položiť základy reindustrializácie Európy. Navrhované opatrenia slúžia na rozšírenie a posilnenie strategického prístupu k priemyselnej politike navrhnutého v roku 2010.

V záujme zabezpečenia riadneho vykonávania týchto opatrení bude Komisia dôkladne monitorovať niekoľko kľúčových premenných.

1. Investície

- Tvorba hrubého fixného kapitálu vyjadrená ako podiel HDP v roku 2011 predstavovala 18,6 %. Pred krízou dosiahla v roku 2007 úroveň 21,25 % HDP. Investičné úsilie potrebné na zlepšenie našej produktivity by vyžadovalo, aby sa v roku 2015 dosiahli predkrízové úrovne investícií a aby sa do roku 2020 dosiahli priemerné úrovne vo výške presahujúcej 23 %. Investície do zariadení sa v súčasnosti pohybujú medzi 6 a 7 % HDP. V záujme zlepšenia produktivity

a zavádzania nových technológií by do roku 2020 malo dôjsť k obnove predkrízových úrovní a k stabilnému rastu v miere nad 9 % HDP.

2. Obchod na vnútornom trhu

- *Obchod s tovarom na vnútornom trhu je v súčasnosti tesne pod hranicou 21 % HDP⁶⁸. Na posilnenom vnútornom trhu by táto miera mala do konca roku 2020 dosiahnuť 25 %.*

3. Malé a stredné podniky

- *V súlade s cieľmi Komisie týkajúcimi sa trhu v rámci hlavnej iniciatívy Digitálna agenda by sa počet malých podnikov zapojených do elektronického predaja mal zvýšiť a dosiahnuť 33 % do roku 2015. Podľa prieskumu z roku 2009⁶⁹ predstavoval podiel malých a stredných podnikov vyvážajúcich v rámci vnútorného trhu 25 %. Strednodobým cieľom je, aby malé a stredné podniky pôsobili v rovnakej miere na trhoch mimo EÚ ako na vnútornom trhu.*

Splnenie týchto cieľov umožní reindustrializáciu Únie, čo znamená, že podiel priemyslu vyjadrený ako percento HDP sa zvýši zo súčasnej úrovne okolo 16 % až na 20 % v roku 2020.

Úspech priemyselnej politiky závisí z veľkej časti od **našej schopnosti využívať synergie. Politiky Spoločenstva musia byť náležite koordinované a zosynchronizované.** Činnosti EÚ v kľúčových oblastiach, ktoré prispievajú k dosiahnutiu cieľov stratégie Európa 2020, ako sú investície do infraštruktúry, výskumu a vývoja a inovácií, rozvoj našej Digitálnej agendy pre Európu, politické opatrenia v oblasti zručností a zamestnanosti, naša obchodná a investičná politika, naše politiky vnútorného trhu, naša politika hospodárskej súťaže, dopravná a námorná politika a politiky v oblasti energetiky, životného prostredia a klímy, sa budú úzko koordinovať s rozvojom priemyselnej politiky. Miera nášho úspechu bude do značnej miery závisieť od našej schopnosti zabezpečiť maximálnu spoločnú účinnosť vo všetkých týchto oblastiach.

Musia sa zlepšiť synergie medzi činnosťami vykonávanými pod vedením EÚ a priemyselnými politikami členských štátov. Nové nástroje politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014 – 2020 pomôžu členským štátom zlepšiť ich konkurencieschopnosť. Stratégia pre inteligentnú špecializáciu sa vyžaduje ako predpoklad pre využitie Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci tematického cieľa posilnenia výskumu, technologického rozvoja a inovácií, najmä v malých a stredných podnikoch, čo zahŕňa väčšinu investičných priorít navrhnutých ako prioritné akčné línie v tomto oznámení. Členské štáty by mali realizovať reformy uvedené v odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ktoré sa prijali na júnovom zasadnutí Európskej rady.

Vykonávanie priemyselnej politiky si tiež vyžaduje **účinnnejšiu európsku riadiacu štruktúru.** Od prijatia oznámenia z roku 2010 sa v tejto súvislosti už dosiahol pokrok:

⁶⁸ Zdroj: Eurostat Statistics in Focus č. 3/2012.

⁶⁹ GR pre podnikanie a priemysel „Prieskum o internacionalizácii MSP“ („Survey on Internationalisation of SMEs“), 2010.

- Dosiahla sa užšia spolupráca s členskými štátmi vďaka rozvoju európskeho semestra a pravidelnému monitorovaniu výsledkov v oblasti konkurencieschopnosti a politík na úrovni EÚ a členských štátov prostredníctvom postupu podľa článku 173 Lisabonskej zmluvy. Dokončili sa prvé projekty z novej série projektov zameraných na lepšie postupy v oblasti kľúčových podporných technológií a bude nasledovať ďalší projekt v oblasti priamych zahraničných investícií.
- Preverka konkurencieschopnosti v prípade nových návrhov Komisie sa úspešne začlenila do procesu posudzovania vplyvu.

Existuje však ešte veľký priestor na ďalšie zlepšenie riadenia.

- *S pomocou skupiny na vysokej úrovni pre konkurencieschopnosť a rast bude Rada pre konkurencieschopnosť každý rok hodnotiť pokrok pri vykonávaní štrukturálnych reforiem a účinnosť opatrení priemyselnej politiky na posilnenie konkurencieschopnosti, aby sa zabezpečilo, že to zapadá do rámca európskeho semestra.*
- *Zástupcovia malých a stredných podnikov budú každoročne podávať správy o účinnosti vnútroštátnych opatrení a opatrení EÚ na zlepšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov vo svojich vlastných krajinách, ktoré sa využijú na účely európskeho semestra.*
- *Čo najskôr sa vytvoria osobitné pracovné skupiny pre prioritné akčné línie. Raz za rok budú podávať správu Rade pre konkurencieschopnosť. Do svojej pracovnej náplne zahrnú informácie získané z plánovania štrukturálnych fondov.*
- *Komisia vyzýva regióny na vytvorenie výskumných a inovačných stratégií pre inteligentnú špecializáciu, aby sa prispelo k splneniu cieľov tohto oznámenia, a to v úzkej spolupráci so súkromným sektorom a s aktérmi v oblasti výskumu a inovácií, aby bolo možné stanoviť strategické prioritné oblasti pre investície založené na znalostiach.*
- *Je potrebné ďalšie úsilie na zabezpečenie kombinovaného využívania nástrojov Spoločenstva, ako je program Horizont 2020 a program COSME, so štrukturálnymi fondmi a s vlastnými fondmi členských štátov, najmä na účely realizácie veľkých investičných projektov vrátane demonštračných projektov a pilotných línií.*

Príloha: Hlavné opatrenia oznámenia o priemyselnej politike			
	Nástroj	Kľúčové opatrenie	Návrh Komisie
<i>Uľahčenie investícií do nových technológií a inovácií</i>			
1	Prioritné akčné línie	Prijať opatrenia na rýchly rozvoj výroby a trhov v spolupráci s priemyselným odvetvím a členskými štátmi. - trhy pre pokročilé výrobné technológie určené na ekologicky čistú výrobu - trhy pre kľúčové podporné technológie - trhy pre biovýrobky - udržateľná priemyselná politika, udržateľné stavebníctvo a suroviny - ekologicky čisté vozidlá - inteligentné siete	Do konca roka 2012 sa vytvoria špecializované pracovné skupiny, ktoré majú vymedziť plány pre každú akčnú líniu.
2	Sprievodné opatrenia	Zabezpečiť zjednodušený, predvídateľný a stabilný regulačný rámec pre nové výrobky a služby vrátane vhodných noriem a osvedčovania.	V roku 2013 sa prijímú ďalšie opatrenia v oblasti normalizácie, posilňovania infraštruktúry a digitálneho trhu.
<i>Prístup na trhy</i>			
3	Zlepšenie vnútorného trhu s tovarom	Zjednodušenie a lepšia správa právnych predpisov týkajúcich sa vnútorného trhu, vďaka ktorým sa tento trh stane stabilnejším a predvídateľnejším.	Do konca roka 2012 prijať balík o bezpečnosti výrobkov a o dohľade nad trhom, ktorý by mal pozostávať z revidovanej smernice o všeobecnej

		Lepšia ochrana občanov pred nevyhovujúcimi výrobkami a korektné trhové podmienky.	bezpečnosti výrobkov, nového nariadenia o dohľade nad trhom a z oznámenia o viacročnom akčnom pláne pre dohľad nad trhom na obdobie rokov 2012 až 2015. V roku 2013 sa stanoví plán reformy vnútorného trhu s tovarom.
4	Kontroly vhodnosti	Zlepšiť konzistentnosť pri vykonávaní a vzájomnej interakcii tých politík, ktoré sú najdôležitejšie pre konkurencieschopnosť.	Do konca roka 2012 sa začnú vykonávať kontroly vhodnosti právnych predpisov v odvetví hliníka a rafinácie ropy.
5	Podnikanie	Zlepšenie rámcových podmienok a opatrenia na podporu podnikania, ako aj opatrenia na podporu využívania digitálnych technológií a elektronického obchodu.	Navrhne sa akčný plán pre podnikanie, ktorý bude zahŕňať odporúčania pre členské štáty. November 2012.
6	Duševné vlastníctvo	Zvážiť opatrenia na zvýšenie transparentnosti a zlepšiť zaobchádzanie s právami duševného vlastníctva v oblasti normalizácie. Podporovať malé a stredné podniky pri ochrane a účinnom využívaní ich práv duševného vlastníctva v tretích krajinách vrátane krajín ASEAN a Mercosur.	Na podporu malých a stredných podnikov sa zriadi nová asistenčná služba pre práva duševného vlastníctva, ktorá začne fungovať v roku 2013.
7	Suroviny	Ďalej rozvíjať „diplomaciu v oblasti surovín“ a podporovať medzinárodnú regulačnú spoluprácu a zblížovanie právnych predpisov, najmä vo vzťahu k susedným krajinám, aby sa zabezpečila podpora pri vytváraní trhov pre nové výrobky a technológie.	Vykonávanie a rozvoj dohôd podpísaných počas predchádzajúcich misií a od novembra 2012 začiatok nových misií s Marokom a Tuniskom.

<i>Prístup k financiám a kapitálovým trhom</i>			
8	Malé a stredné podniky	Zjednodušiť a posilniť účinnosť finančných nástrojov na podporu inovačných činností malých a stredných podnikov. Zlepšiť a diverzifikovať prístup k financiám pre reálnu ekonomiku.	Dodatočné nástroje na zvýšenie úverovej kapacity vytvorené vďaka navýšeniu kapitálu EIB, budú k dispozícii v roku 2013. Na základe záverov zelenej knihy o financovaní dlhodobých investícií v EÚ, ktorá sa má predložiť do konca roka 2012, sa vypracujú ďalšie návrhy.
9	„Inteligentná špecializácia“	Členské štáty budú môcť účinne využívať Kohézny fond a štrukturálne fondy podporené koncepciou „inteligentnej špecializácie“ s cieľom prispieť k rastu a zamestnanosti. V rámci súčasného programového obdobia štrukturálnych fondov 2007 – 2013 by mali preskúmať všetky možnosti nasmerovania zostávajúcich zdrojov na investície do inovácií.	Nové ustanovenia politiky súdržnosti pre viacročný finančný rámec na obdobie rokov 2014 – 2020 a rozvoj programov Horizont 2020 a COSME.
<i>Kľúčová úloha ľudského kapitálu</i>			
10	Zručnosti a odborná príprava	Zosúladiť ponuku a dopyt v oblasti zručností prostredníctvom vytvorenia viacjazyčnej európskej klasifikácie zručností, kompetencií a povolání.	Vytváranie európskych rád pre sektorové zručnosti a vedomostných aliancií a aliancií sektorových zručností a podpora rozvoja partnerstiev viacerých zúčastnených strán v odvetví informačných a komunikačných technológií, aby sa zamedzilo nedostatku zručností v tomto odvetví.

			(2013) Pretransformovať EURES na celoeurópsky nástroj pre umiestňovanie a nábor pracovníkov. Stanoviť rámec kvality pre stáže, ktorý by mal podnecovať spoločnosti, aby ponúkali stáže mladým ľuďom.
--	--	--	---